

Uygulama Sonrası Değerlendirme Raporu

Sosyal İçerme ve Toplumsal Bütünleşme Mali Destek Programı (2010)

İzleme ve Değerlendirme Birimi

2014

DEĞERLENDİRME EKİBİ

Aşkın AYIK – İzleme ve Değerlendirme Birim Başkanı

Ayşen AKŞEHİR – Uzman

Mevlana C. KAPLAN – Uzman

M. Cenk ERDURAK – Uzman

İZLEME EKİBİ

Gökhan ÇOBAN – Uzman

Nusret YALÇIN – Uzman

M. Cenk ERDURAK – Uzman

Musa SEÇGİNLI – Uzman

*UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı) tarafından 29 Eylül – 2 Ekim 2013 tarihleri arasında Brezilya'nın Sao Paulo kentinde düzenlenen 3. Uluslararası Değerlendirme Kapasiteleri Konferansında **2015 Uluslararası Değerlendirme Yılı** ilan edilmiştir.*

İÇİNDEKİLER

1	YÖNETİCİ ÖZETİ	3
2	GİRİŞ	5
3	DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	6
4	İLGİLİLİK ANALİZİ	8
4.1	PROGRAM ÖNCELİKLERİ	8
4.2	PROGRAMIN TEKLİF ÇAĞRISI DÖNEMİ PLANLARIYLA OLAN İLGİLİLİĞİ	8
4.2.1	Dokuzuncu Kalkınma Planı	8
4.2.2	İstanbul Bölge Planı (2010-2013)	8
4.3	PROGRAMIN GÜNCEL PLANLARLA OLAN İLGİLİLİĞİ	9
4.3.1	Onuncu Kalkınma Planı.....	9
4.3.2	İstanbul Bölge Planı (2014-2023)	9
4.4	PROJELERİN İLGİLİLİĞİ	11
4.5	SONUÇ	11
5	ETKİLİLİK ANALİZİ	12
5.1	PROJE BAZINDA DEĞERLENDİRMELER	12
5.2	PROGRAM BAZINDA DEĞERLENDİRMELER	14
6	ETKİNLİK ANALİZİ	17
6.1	AJANSIN GENEL HİZMETLER MALİYETİ	18
6.2	PROJE BAZINDA DEĞERLENDİRMELER	20
6.2.1	İl Emniyet Müdürlüğü.....	20
6.2.2	Eyüp Belediyesi.....	23
6.2.3	Esenler Belediyesi.....	25
6.2.4	Çatalca Kaymakamlığı.....	27
6.2.5	Tuzla Kaymakamlığı	29
6.2.6	Çekmeköy Kaymakamlığı.....	32
6.2.7	Şile Belediyesi	35
6.2.8	Sultangazi Belediyesi	37
6.2.9	Bağcılar Belediyesi.....	39
6.2.10	Esenyurt Belediyesi.....	41
6.2.11	Sultanbeyli Belediyesi.....	43
6.2.12	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	45

6.2.13	İl Özel İdaresi	47
6.3	PROGRAM BAZINDA DEĞERLENDİRMELER.....	49
7	SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ANALİZİ	56
8	ETKİ ANALİZİ.....	57
8.1	SOSYAL DIŞLANMA VE İÇERME	57
8.2	SOSYAL KALKINMA VE SOSYAL İÇERME İLİŞKİSİ	57
8.3	PROGRAMIN HEDEFİ.....	59
8.4	SOSYAL İÇERME VE İSTİHDAM İLİŞKİSİ.....	59
8.5	PROGRAMIN SOSYAL KALKINMAYA ETKİSİ	60
8.5.1	Kadınlar.....	60
8.5.2	Engelliler	61
8.5.3	İşsiz Gençler	62
8.5.4	Roman Vatandaşlar	62
8.5.5	Madde Bağımlılığına Eğilimli Gençler	63
8.5.6	Cinsel İstismar Mağduru Çocuklar	63
8.6	PROGRAMIN GENEL ETKİSİ	64
8.7	SOSYAL ÇARPAN ETKİSİ	67
8.8	ENGELSİZ İSTANBUL MALİ DESTEK PROGRAMI İLE BİRLİKTE TOPLAM ETKİ	68
8.9	DIŞSAL ETKİLER.....	69
8.9.1	Sosyal Kalkınmaya Yönelik Dışsal Etkiler	69
8.9.2	Küresel Rekabet Edebilirliğe Yönelik Dışsal Etkiler	70
9	KATKISALLIK	72
10	SONUÇ.....	75
10.1	PROJELERİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ.....	75
10.2	PROGRAMIN GENEL DEĞERLENDİRMESİ	76

1 YÖNETİCİ ÖZETİ

Sosyal dışlanmaya maruz kalan dezavantajlı grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımını ve toplumla bütünleşmelerini sağlayarak sosyal kalkınmaya katkıda bulunmayı hedefleyen 'Sosyal İçerme ve Toplumsal Bütünleşme Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı' kapsamında, 2011 Temmuz - 2012 Aralık döneminde 13 proje uygulanmıştır. Bu projelerin hedef grupları arasında engelliler, kadınlar, işsiz gençler, madde bağımlılığına eğilimli gençler, cinsel istismara uğrayan çocuklar ve Romanlar yer almıştır.

Bu grupların sosyal olarak içerilmesine yönelik olarak; istihdam edilebilirliklerini artırma amaçlı mesleki eğitim verme, şiddete karşı koruma sağlayıcı ortam oluşturma, engellileri ve cinsel istismar mağduru çocukları rehabilite etme ve madde bağımlılığı konusunda farkındalık artıran etkinlikler organize etme şeklinde faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu faaliyetler sonucunda, hedef gruplarında yer alan;

- 178 kişi istihdam edilmiş,
- 143 bin civarında ortaöğretim öğrencisinin farkındalığı artırılarak, risk grubunda yer aldığı tahmin edilen 1.435 gencin yasa dışı bağımlılık yapıcı madde kullanmasının önüne geçilmiş,
- aile içi şiddete maruz kalan 50 kadın ve cinsel istismar mağduru 54 çocuk yeniden topluma kazandırılmış,
- işgücü dışında kalan 160 engelliye öz bakım becerileri kazandırılmış,

ve bu yolla sosyal ve ekonomik hayata katılımları sağlanmıştır.

Ayrıca, mevcut sonuçlar, sürdürülen faaliyetler ve sosyal çarpan etkileri dikkate alınarak yapılan 10 yıllık projeksiyonda;

- 885 engellinin ve 99 kadının istihdam edilmesi,
- 1.450 kadının korunmaya alınması,
- 200 engellinin rehabilite edilmesi ve
- 1.435 gencin madde bağımlılığının önlenmesi

beklenmektedir.

Diğer yandan, projelerin dışsal etkileri olarak;

- madde bağımlılığı önlenen gençler ile rehabilite edilen cinsel istismar mağduru çocuklar ve engellilerin anne/babalarının (3.700 civarında)
- rehabilite edilen aile içi şiddete maruz kadınların çocuklarının (1.500 civarında)

sosyal dışlanmalarının önüne geçilmesi ve

- işsizlerin binde 2'sinin istihdamı sağlanarak bölgenin küresel rekabet edebilirliğine katkı sağlanması

beklenmektedir.

Proje faaliyetleri ile mevcut ve beklenen sonuçlar, uluslararası kurumlarda ve gelişmiş ülkelerde kamu müdahalelerinin değerlendirilmesinde uygulanmakta olan 5 kriter (ilgililik, etkililik, etkinlik, sürdürülebilirlik, etki) ve katkısallık çerçevesinde değerlendirilerek projelerin ve Programın başarı düzeyleri hesaplanmıştır:

- ✓ Programın hedef ve önceliklerinin proje teklif çağrısı tarihindeki ve mevcut ulusal ve bölgesel planlara ait stratejik amaç ve hedefler ile uyumlu olduğu, proje sonuçlarının ise program hedef ve önceliklerine katkı sağladığı ve böylece program ve projelerin **ilgililik** kriterini karşıladığı tespit edilmiştir.
- ✓ **Etkililik** kriteri çerçevesinde, program bazında hedef belirlenmediğinden projelerin belirledikleri hedeflere ulaşma oranları hesaplanmış olup; ortalamasının %106 olduğu ve 13 projeden 5'inin hedeflerine ulaşamadığı gözlenmiştir.
- ✓ Projeler sonucunda topluma sağlanması beklenen toplam faydanın parasal değerinin (projelerin sona erdiği 2012 yılsonu itibariyle net bugünkü değerinin) 2015 yılının ilk çeyreğinde proje harcamaları tutarını karşılaması, projeler sona erdikten sonraki 10 yıl içinde ise söz konusu harcamaların 4 katı değerine ulaşması beklenmekte olup; programın **etkin** olduğu sonucuna varılmıştır.
- ✓ İl Özel İdaresinin projesi dışındaki projelerin ya sürdürülebilir faydalar ürettiği ya da faaliyetlerini sürdürerek fayda üretmekte olduğu ve böylece **sürdürülebilirliğin** sağlandığı gözlenmiştir.
- ✓ Program, bölgedeki hedef grubu olan dezavantajlıların sosyal olarak içerilmesine halihazırda toplam % 0,32 düzeyinde etkide bulunarak bölgenin sosyal kalkınmasına katkı sağlamış olup; projeler sona erdikten sonraki 10 yıl içinde ise söz konusu **etkinin** %1 düzeyine çıkması beklenmektedir.
- ✓ **Katkısallık** analizi kapsamında, Ajans desteğinin projelerin gerçekleşmesine ve projelerin elde edilen sonuçlara katkısı değerlendirilmiş olup; Ajans desteğinin katkısallığının tam olduğu, yani sonuçların tamamının (gerçekleştikleri dönem itibariyle) desteğimiz sayesinde elde edildiği sonucuna varılmıştır.
- ✓ Etkinlik, etkililik, sürdürülebilirlik ve etki analizi sonuçları üzerinden skalalar oluşturularak 10 puan üzerinden **projelerin başarı düzeyleri** hesaplanmış olup; ortalaması olan 5,48 puanın üzerinde 6 proje, 5 puanın altında ise 4 proje bulunmaktadır.
- ✓ Etkinlik ve etki analizlerine katkısallık faktörünü katarak (programlar karşılaştırılırken kullanılmak üzere) **Programın başarı düzeyi** hesaplanmıştır. Ajans katkısallığı tam olduğundan, bulunan değerler etkilenmemiştir. Buna göre; 10 yılın sonunda, yapılan harcamaların 3 katı değerinde sosyal refahın artması ve hedef gruplarının %1'inde hedeflenen etkinin (sosyal içermenin) sağlanması beklenmektedir.

2 GİRİŞ

Kamu politikalarının değerlendirilmesi, demokratik ülkelerde ve uluslararası kurumlarda 1960'lı yıllardan bu yana teşvik edilen ve kurumsallaşan bir yönetim aracı olmuştur. Bu kapsamda, UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı) tarafından 29 Eylül – 2 Ekim 2013 tarihleri arasında Brezilya'nın Sao Paulo kentinde düzenlenen 3. Uluslararası Değerlendirme Kapasiteleri Konferansında 2015'in Uluslararası Değerlendirme Yılı ilan edilmesi son dönemde gerçekleşen önemli gelişmeler arasında yer almıştır.

Özellikle, kamu kaynakları kullanılarak uygulanan destekleme politikalarının değerlendirilmesine ilişkin toplumsal talep bu yönde yapılan çalışmalara hız vererek uzmanlıkların oluşmasını ve detaylı analiz modellerinin geliştirilmesini sağlamıştır. Bu modellerde; hesap verilebilirliğin ve politika yapıcılara geri bildirim sağlanabilmesi amacıyla, müdahalenin hedeflenen etkiye ulaşma ve maliyetine oranla fayda üretme başarısının hesaplanmasına ilişkin yöntemler ortaya koyulmuştur.

Bu kapsamda, Ajansımız mali destek programlarının değerlendirilmesi gündeme alındığında, öncelikle kapsamlı bir literatür taraması yapılarak, Birleşmiş Milletler Örgütü, OECD, Avrupa Birliği kurumları ve gelişmiş ülkelerde uygulanmakta olan yöntemler araştırıldı ve programlara uygun değerlendirme usullerinin ana hatları belirlendi. Nasıl bir değerlendirme istendiğine karar verildikten sonra bu işin kimin tarafından yapılacağı gündeme geldi. Objektifliği sağlamak için, değerlendirmenin Ajans dışı uzmanlar tarafından yapılmasının uygun olacağı düşünüldü. Ancak, incelenen mevcut değerlendirme örneklerindeki yöntemlerin beklentileri karşılamadığı kanaatine varıldı. Ajansın programlama süreçlerinin dışında kalan izleme ve Değerlendirme Biriminin sübjektif olarak nitelendirilemeyecek şeffaf bir yöntem geliştirerek bu çalışmayı yürütmesi kararı alındı ve sonuca varıldı.

Geliştirilen yöntem; uluslararası kurumların ve gelişmiş ülkelerin uyguladığı değerlendirme kriterleri ve temel metodolojileri ile birlikte detaylarda birçok yenilikler içeriyor. Yöntemin ayırt edici özellikleri arasında;

- Ajansın mali destek programlarının yapısına uygun olması,
- Objektifliği sağlaması ve sübjektif yorumlar içermemesi,
- Projeleri ve programları birbirleriyle karşılaştırmaya olanak sağlayan sayısal sonuçlar içermesi,
- Uygulama sonrası ortaya çıkan sonuçlardan yola çıkarak beklenen sonuçları da analize katması,
- Bilimsel kaynaklara, yararlanıcılardan alınan verilere ve anketlere dayalı olarak yapılan masa başı bir çalışma olması,

sayılabilir.

Bu çalışmada; değerlendirme kriterleri ortaya koyulduktan sonra, her bir kriter bazında geliştirilen yöntem ile tek tek projelere ve programa ilişkin olarak ulaşılan sonuçlar safha safha açıklandı. Bu sonuçlar ile Ajans desteği arasındaki illiyet bağı analiz edildikten sonra, tüm tespitleri bir araya getirmek amacıyla geliştirilen yöntemle projelerin ve programın genel değerlendirmesi yapıldı.

3 DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Değerlendirme, OECD kaynaklarında, devam etmekte olan ya da tamamlanmış proje, program veya politikaların planlama ve uygulama süreçleri ile sonuçlarının sistematik ve objektif olarak incelenmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

Değerlendirme;

- kamu müdahalesinin¹ başarısının ölçülmesi,
- mevcut program ve politikaların geribildirimlerinden yapılan çıkarımların sonraki müdahalelerin geliştirilmesine veya karar verme mekanizmalarında kullanılmasına olanak vermesi ve
- hesap verilebilirliğin sağlanması,

amacıyla yapılır.

OECD ve Avrupa Komisyonu, kamu müdahalelerini ilgililik, etkinlik, etkililik, etki ve sürdürülebilirlik kriterleri çerçevesinde değerlendirmektedir.²

İlgililik

İlgililik kapsamında, kamu müdahalesinin hedeflerinin hedef grubuna ilişkin müdahale tarihindeki ve sonrasındaki üst politikalar ile ne ölçüde uyumlu olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada; program hedeflerinin hem teklif çağrısı dönemindeki hem de güncel ulusal ve bölgesel planlarla olan ilgililiği ile müdahale kapsamında yürütülen proje faaliyetlerinin ve çıktılarının program hedefleriyle uyumlu olup olmadığı incelenmiştir.

Etkililik

Etkililik analizi; performans değerlendirmesi niteliğinde bir yöntem olup, kamu müdahalesinde belirlenen hedeflerin ne oranda başarıldığını ölçer. Program hedefleri belirlenmediğinden çalışmamızda sadece projelerin hedeflerine ulaşma dereceleri ölçülmüştür.

Etkinlik

Etkinlik analizi; kamu müdahalesinin doğurduğu maliyete oranla sosyal/ekonomik fayda üretme başarısını, yani ne ölçüde maliyet etkin olduğunu ölçer. “Elde edilen sonuçlar katlanılan maliyetlere değer mi/değdi mi?” ve “Toplam sosyal refah artar mı/arttı mı?” sorularına yanıt aranır.

¹ Müdahale kavramı önceden belirlenen amaçlara ulaşmak için devlet tarafından uygulanan veya desteklenen proje, program veya politika için kullanılan terimdir.

² The DAC Principles for the Evaluation of Development Assistance, OECD, 1991, Glossary of Terms Used in Evaluation, in ‘Methods and Procedures in Aid Evaluation’, OECD 1986, and the Glossary of Evaluation and Results Based Management (RBM) Terms, OECD, 2000

Analizimizde; programın uygulama süresinde üretilen ve sonraki 10 yılda üretilmesi beklenen faydalar aynı sürelerde katlanılan ve katlanılması beklenen maliyetler ile karşılaştırılmıştır.

Etki

Etki analizinde; kamu müdahalelerinin hedef grubunda dolaylı veya doğrudan, amaçlanmış veya amaç dışı yarattığı olumlu ve olumsuz değişimler incelenmektedir. Buna müdahale sonucunda yerel, sosyal, ekonomik, çevresel ve diğer tüm kalkınma göstergelerinde oluşan etki de dâhildir. Ayrıca, müdahalenin sonuçlarının ne olduğu, faydalananlarda sağladığı temel değişikliklerin neler olduğu ve bu aktivitelerden kaç kişinin etkilendiği sorgulanmaktadır.

Bu çalışmada; projelerin sona erdikten sonra geçen süre içinde hedef grubunda meydana getirdiği ve proje sonrasındaki 10 yılda meydana getirmesi beklenen etkiler değerlendirilmiştir.

Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik analizinde; müdahale kapsamında yürütülen faaliyetlerin müdahale sona erdikten sonra fayda üretmeye devam edip etmediği değerlendirilmektedir³.

Katkısallık

Kamu müdahalesinin doğurduğu etkiyi ölçebilmek için müdahale ile çıktı ve sonuçlar arasındaki illiyet bağının kurulması gerekir. Bunun için, müdahale sonucunda ortaya çıkan sonuçların ne oranda destek sayesinde gerçekleştiği, başka bir deyişle desteğin söz konusu sonuçların ortaya çıkmasına ne kadar katkı sağladığı belirlenmelidir.

³ European Comission Directorate-General for Education and Culture; Handbook on Sustainability, 2006

4 İLGİLİLİK ANALİZİ

4.1 PROGRAM ÖNCELİKLERİ

Sosyal İçerme ve Toplumsal Bütünleşme Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı'nın genel hedefi; dezavantajlı konumda olan başta çocuk, genç, kadın, engelli ve yaşlılar gibi sosyal dışlanmaya maruz kalan grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımını ve toplumla bütünleşmelerini sağlayarak sosyal kalkınmaya katkıda bulunmaktadır.

Program öncelikleri;

- Sosyal dışlanmaya neden olan faktörlere ilişkin **farkındalık** yaratarak ve kurumlar arası **işbirliğini artırarak** sosyal içermenin sağlanması
- Dezavantajlı grupların **sosyal ve kültürel hayata katılımının** artırılması
- Dezavantajlı grupların **hizmetlere erişiminin** artırılması
- Dezavantajlı grupların **istihdam edilebilirliklerinin** artırılması

olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda projelerin; göç, uzun süreli işsizlik, düşük gelire bağımlılık, eğitimsizlik veya yeterli eğitim almamışlık, engellilik, aile içi şiddet, yaşlılık, korunmaya muhtaçlık, suç ve madde bağımlılığı, zor yaşam çevreleri, evsizlik ve yoksulluk gibi sosyal dışlanmışlığı üreten nedenlerin etkilerinin azaltılmasını veya ortadan kaldırılmasını hedeflemeleri beklenmiştir.

4.2 PROGRAMIN TEKLİF ÇAĞRISI DÖNEMİ PLANLARIYLA OLAN İLGİLİLİĞİ

4.2.1 Dokuzuncu Kalkınma Planı

Dokuzuncu Kalkınma Planı, Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştireceği dönüşümleri ortaya koyan temel politika dokümanıdır. Planın, "İstihdamın Artırılması" ile "Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi" olmak üzere iki gelişme eksenini doğrudan sosyal kalkınmaya odaklanmıştır.

4.2.2 İstanbul Bölge Planı (2010-2013)

Dokuzuncu Kalkınma Planı doğrultusunda Ajans tarafından hazırlanan 2010-2013 İstanbul Bölge Planının vizyon bileşenleri arasında "yaşanabilir ve yaşam kalitesini sürekli yükselten kent" bulunmakta olup; bu vizyon doğrultusunda belirlenen beş gelişme eksenini arasında "*sosyal kalkınma*" yer almıştır. Bu eksen altındaki stratejik amaçlardan biri "*Sosyal Dışlanmanın Önüne Geçilmesi*" olarak belirlenmiştir. Söz konusu amaç kapsamında belirlenen aşağıdaki hedefler Programın öncelikleri ile ilgili bulunmaktadır:

- Sosyal risk grupları ve dezavantajlı grupların belirlenmesi ve yoksunluk durumunun analiz edilmesi
- Sosyal risk grupları ile dezavantajlı konumda olan engelliler, kadınlar ve gençlerin işgücü piyasalarına girişlerinin kolaylaştırılması

- Göçle gelenlerin kente ekonomik ve sosyal entegrasyonunun sağlanması
- Sosyal hizmet ve yardımlara erişimin ve hizmet kalitesinin artırılması
- Sosyal hizmet ve yardımların sunumunda bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanımının sağlanması
- Dezavantajlı grupların emeğinin alternatif ürün ve hizmetler yoluyla etkinleştirilmesi
- Sokakta yaşayan ve/veya çalışan çocuklar ile suça meyilli ve/veya madde bağımlısı çocukların rehabilitasyonu ve okula geri dönüşlerinin temin edilmesi
- Risk altındaki çocuk ve gençlerin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere yönlendirilmesi
- Kadının toplumsal statüsünün güçlendirilmesi ve aile içi şiddetin önlenmesi
- Sosyal risk grupları ve dezavantajlı grupların eğitim, sağlık ve ulaşım gibi kentsel hizmetlere erişiminin artırılması
- Sosyal hizmetten faydalanan ve sosyal hizmet sunanlar arasında iletişimin güçlendirilmesi

4.3 PROGRAMIN GÜNCEL PLANLARLA OLAN İLGİLİLİĞİ

4.3.1 Onuncu Kalkınma Planı

Onuncu Kalkınma Planının temel amacı halkın refahını artırmaktır. Bu bağlamda insanların hayat standartlarının yükseltilmesi, güvenli ve huzurlu bir yaşam ortamının tesis edilmesi ve bunun kalıcı kılınması hedeflenmektedir. İnsan odaklı kalkınma anlayışı doğrultusunda refahın toplumun tüm kesimlerine adil bir şekilde dağıtılması, daha güçlü ve ferah bir toplum yapısına ulaşılması, toplumun en kırılgan kesimlerinin güçlendirilmesi ve fırsat eşitliğinin yaratılması yaklaşımları benimsenmiştir. “*Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum*” başlığı altında insan için ve insanla beraber kalkınma yaklaşımının hayata geçirilmesi ve gelişmişliğin toplumun farklı kesimlerine yaygınlaştırılması amacıyla uygulanacak politikalara yer verilmektedir. Bu politikalar Programın öncelikleriyle doğrudan ilgili bulunmaktadır.

4.3.2 İstanbul Bölge Planı (2014-2023)

2014-2023 İstanbul Bölge Planı, Onuncu Kalkınma Planı doğrultusunda hazırlanmış ve vizyon bileşenleri arasında “*adil paylaşan, kapsayıcı ve öğrenen toplum*” yer almıştır. Bu vizyon doğrultusunda belirlenen öncelik alanlarından “*sosyal bütünleşme*”nin aşağıda belirtilen stratejiler ve alt hedefleri Programın öncelikleriyle ilgili bulunmaktadır:

- Strateji 1 - Gelir adaletsizliği ve yoksullukla hak temelli mücadele edilmesi ve dezavantajlı grupların sosyal bütünleşmesinin sağlanması
 - Dezavantajlı mahallelerde eğitim kalitesi artırılarak fırsat eşitliğinin sağlanması
 - Yoksullukla mücadele alanında çalışan kurumlar arasında işbirliği ve koordinasyonun artırılması
 - Bireylerin yoksullukla mücadele kapasitelerini artırmak için bilgilendirme, bilinçlendirme, danışmanlık ve yönlendirme çalışmalarının yapılması
 - Sosyal hizmet ve yardımlara erişimin ve hizmet kalitesinin artırılması, sosyal yardımların etkin hale getirilmesi

- Strateji 2 - Engellilerin ekonomik ve sosyal hayata katılımının önündeki engellerin kaldırılması ve hayata tam katılımlarının sağlanması
 - Fiziksel çevrenin evrensel tasarım ilkesine uygun olarak iyileştirilmesi
 - Engellilerin potansiyellerini sonuna kadar kullanabilmesi için kendilerine ve ailelerine bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme yapılması ve toplumun engellik konusunda farkındalığının artırılması
 - Engellilerin eğitim oranlarının artırılması
 - Engellilerin kişisel ve fiziksel gelişmelerinin ve özgüvenlerinin artırılması için spora ve sanata teşvik edilmeleri
 - Engelli istihdamının ve girişimciliğinin artırılması ve gereken engel grupları için korumalı işyerlerinin açılması

- Strateji 3 - Çocuk ve gençlerin bilişsel, fiziksel, psikolojik, sosyal gelişimleri desteklenerek iyi olma hallerinin artırılması
 - Çocuk ve gençlerde madde bağımlılığı ve suça bulaşmanın önlenmesi
 - Başta dezavantajlı bölgelerde yaşayan çocuklar ve gençler olmak üzere çocukların ve gençlerin sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılımının artırılması
 - Genç işsizliğinin azaltılmasına yönelik gençlerin meslek sahibi olmalarının sağlanması ve kayıt dışı istihdamının önlenmesi
 - Çocuk istismarının önlenmesi ve istismara uğrayan çocukların rehabilitasyonu ve korunması için bilgilendirmenin, bilinçlendirmenin ve kurumsal kapasite artırımının sağlanması
 - Sokakta yaşayan ya da çalıştırılan çocukların rehabilite edilmesi ve eğitim hayatına dönmelerinin sağlanması

- Strateji 4 - Yaşlıların ihtiyaç duyduğu hizmetlerin (sağlık, sosyal hizmet, rekreasyon, bakım vb.) onları toplumun dışına itmeyecek ve onların bilgi ve tecrübelerinden faydalanılmasını sağlayacak ve yaşam kalitelerini koruyacak bir yaklaşımla sunulması
 - Yaşlıların toplumsal hayattan dışlanmasına sebep olabilecek olumsuz algının oluşmasının engellenmesi
 - Yaşlı yoksulluğunun azaltılması

- Strateji 5 - Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadının güçlendirilmesi
 - Toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili bilinçlendirme çalışmalarının yapılması
 - Kadınların eğitim oranlarının artırılması
 - Kadın istihdamı ve girişimciliğini artırılması ve ekonomik hayata katılımının kolaylaştırılması
 - Kadınlar için kadın sığınma evi, toplum merkezi, kreş vb. destek mekanizmalarının oluşturulması ve kapasitelerinin artırılması

4.4 PROJELERİN İLGİLİLİĞİ

Bağımsız değerlendirme sürecinde proje tekliflerinin programın hedef ve öncelikleriyle ve bölgenin ihtiyaç ve sorunlarıyla olan ilgisi 25 puan üzerinden değerlendirilmiş olup; en az 18 puan almak başarılı olma koşulları arasında sayılmıştır. Bu program kapsamında desteklenen projelerin ilgililik puanları ortalaması 21,69 olarak gerçekleşmiştir.

Ayrıca, projelerde gerçekleştirilen faaliyetlerin ve çıktılarının Programın hangi önceliklerine katkı sağladığı tarafımızca değerlendirilmiş olup; sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Yararlanıcı	ÖNCELİK 1 (farkındalık)	ÖNCELİK 2 (sosyal ve kültürel hayata katılım)	ÖNCELİK 3 (istihdam)	ÖNCELİK 4 (hizmetlere erişim)	ilgili olan öncelik sayısı
İl Emniyet Müdürlüğü	1	0	0	0	1
Eyüp Belediyesi	0	0	1	0	1
Esenler Belediyesi	0	0	1	0	1
Çatalca Kaymakamlığı	1	1	0	1	3
Tuzla Kaymakamlığı	1	0	0	1	2
Çekmeköy Kaymakamlığı	1	0	0	1	2
Şile Belediyesi	0	1	1	0	2
Sultangazi Belediyesi	0	0	1	0	1
Bağcılar Belediyesi	1	1	1	0	3
Esenyurt Belediyesi	0	1	1	0	2
Sultanbeyli Belediyesi	0	1	0	0	1
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	0	0	1	0	1
İl Özel İdaresi	1	1	0	0	2

1: ilgili

0: ilgili değil

4.5 SONUÇ

Programın öncelikleri önceki ulusal ve bölgesel planlara ait stratejik amaç ve hedefler ile ilgili bulunmuştur. Bu ilgililik, yeni ulusal ve bölgesel planların hedefleri bazında da hala devam etmektedir. Desteklenen projeler tek tek değerlendirildiğinde ise, tamamının Programın en az bir önceliğine katkı sağladığı tespit edilmiştir.

5 ETKİLİLİK ANALİZİ

Etkililik analizi; performans değerlendirmesi niteliğinde bir yöntem olup, projelerde belirlenen hedeflerin uygulama sırasında veya sonrasında ne oranda başarıldığını ölçer. Hedeflere ulaşma derecesini gösteren etkililik, gerçekleşen sonucun hedeflenen sonuçla karşılaştırılmasıyla hesaplanır:

$$\text{Etkililik Oranı} = \frac{\text{Gerçekleşen Sonuç}}{\text{Hedeflenen Sonuç}} \times 100$$

Sosyal İçerme ve Toplumsal Bütünleşme Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı kapsamında yürütülen 13 projenin sonuçları etkililik analizi kapsamında değerlendirilmiş ve başlangıçta belirledikleri hedefleri ne oranda gerçekleştirdikleri gözlemlenmiştir.

5.1 PROJE BAZINDA DEĞERLENDİRMELER

- İstanbul Emniyet Müdürlüğünce hazırlanan '*Hedef Sensin Madde Kullanımına Hayır Projesi*'nde düzenlenen eğitim ve tiyatro faaliyetlerinin, hazırlanan video ve görsel materyallerin 77.687 öğrenciye ulaşarak madde kullanımının zararları hakkında farkındalık oluşturulmak istenmiştir. Proje kapsamında yapılan etkinliklere 143.531 öğrenci katılmış ve bu kişilerde farkındalık oluşturulmuştur. Bu bilgiler esas alındığında; proje, hedeflerinin üzerine çıkarak %185 (143.531 / 77.687) etkililik oranına ulaşmıştır.
- Eyüp Belediyesince geliştirilen '*Eyüp Sürekli Eğitim ve İş Geliştirme Merkezi Projesi*'nde 200 gence eğitim verilmesi ve eğitim alanların %40'ının bir iş sahibi olması hedeflenmiştir. Proje kapsamında 187 kişiye eğitim verilmiş olup; eğitim alanların 48'i istihdam edilmiştir. Bu durumda, projenin istihdam edilebilirliği artırılan kursiyer sayısına ilişkin hedefi %94 (187/200), istihdama ilişkin hedefi ise %64 (48/(187x0,40)) oranında gerçekleşmiştir. Böylece, projenin genel etkililik oranı %79 ((%94+%64)/2) olarak hesap edilmiştir.
- Esenler Belediyesine ait '*İşveren ve Çalışan Kadının Güvenliğini Esas Alan Mesleki Eğitim İstihdam Projesi*'nde 60 kadına eğitim verilmesi ve bunlardan 20'sine istihdam olanağı sağlanması amaçlanmıştır. Proje kapsamında 80 kadına eğitim verilmiş olup; 20'si istihdam edilmiştir. Bu durumda, projenin istihdam edilebilirliği artırılan kadın sayısına ilişkin hedefi %133 (80/60), istihdama ilişkin hedefi ise %100 (20/20) oranında gerçekleşmiştir. Böylece, projenin genel etkililik oranı %117 ((%133+%100)/2) olarak hesap edilmiştir.
- Çatalca Kaymakamlığının '*Aramızda Engel Yok Projesi*'nde 136 engelliye öz bakım becerileri kazandıracak eğitimler, sosyal hayata katılımlarını sağlayacak hobi kursları verilmesi, kamusal alanlarda 10 adet engelli rampası ve 1 adet asansör yaptırılması amaçlanmıştır. Proje kapsamında verilen eğitimlerden 70 engelli faydalanmıştır. 11 adet engelli rampası ve 1 adet asansör yaptırılmıştır. Bu rakamlara göre projenin etkililik oranı %80 (((70/136)+(12/11))/2) olmuştur.

- Tuzla Kaymakamlığınca geliştirilen '*Erişilebilir Tuzla Projesi*'nde engellilerin ekonomik ve sosyal hayata katılımını sağlamak amacıyla 24 eğitim ve 8 sağlık kurumunun erişebilir hale getirilmesi hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda proje kapsamında 26 eğitim ve 8 sağlık kurumunda altyapı çalışmaları yapılmıştır. Bu durumda projenin etkililik oranı %106 (34/32) olarak hesaplanmıştır.
- Çekmeköy Kaymakamlığı tarafından hazırlanan '*Sosyal Dışlanmışlık Yaşayan Okul Çağındaki Özel Eğitim Öğrencilerine Destek Programı*' kapsamında Çekmeköy'de 11 özel eğitim ve 2 OÇEM sınıfının donanımının tamamlanması ve 6 okulda 9 duyu bütünleme odasının kurulması hedeflenmiştir. Ayrıca eğitimcilerin duyu bütünleme odalarından öğrencileri nasıl yararlandıracağını öğrenmesi için 114 öğretmen ve yöneticiye eğitim verilmesi öngörülmüş, 400 sınıf öğretmenine duyu bütünleme çalışmaları eğitimi ve 400 aileye öğrencilere destek eğitimi verilmesi hedeflenmiştir. Proje kapsamında 11 özel eğitim ve 2 OÇEM sınıfı için gerekli malzemeler tedarik edilmiş ve 6 okulda 9 duyu bütünleme odası kurulmuştur. Eğitimler hedeflenen 400 sınıf öğretmenine ve 181 aileye verilmiş olup; eğitimcilerin duyu bütünleme odalarından öğrencileri nasıl yararlandıracağını öğrenmesi için verilen eğitimlere ise 137 kişi katılmıştır. Buna göre; özel eğitim ve OÇEM sınıflarına yönelik hedef ile duyu bütünleme odası kurma hedefi % 100 oranında, eğitim verme hedefi ise %78 (137+400+181)/(114+400+400) oranında gerçekleştirilmiştir. Bu durumda, projenin etkililik oranı %89 ((100+78)/2) olarak hesap edilmiştir.
- Şile Belediyesinin '*Şile Kadın Toplum Merkezi Projesi*' kapsamında Şile Kadın Toplum Merkezi kurulmuştur. Merkezde 150 kadına mesleki eğitim verilmesi hedeflenmiş olup; 161 kadın katılım sağlamıştır. Bu durumda, projenin etkililik oranı % 107 (161/150)'dir.
- Sultangazi Belediyesince geliştirilen '*Yaşlılara Bakım İstihdama Katılım Projesi*'nde; bölgede ikamet eden işsiz gençlerin istihdam olanaklarını artırma hedefiyle, bakım hizmetlerinde mesleki bilgi ve yetkinliğe sahip vasıflı eleman yetiştirilmesi için 120 kişiye eğitim verilerek sertifika almalarının sağlanması ve % 30'unun bir işe yerleşmesi hedeflenmiştir. Proje kapsamında verilen eğitimler sonucunda sertifika almaya hak kazanan 115 gençten 12'si bir işe yerleşmiştir. Bu durumda, projenin sertifikalı kursiyer sayısına ilişkin hedefi %96 (115/120), istihdama ilişkin hedefi ise %35 (12/(115x0,30)) oranında gerçekleşmiştir. Böylece, projenin genel etkililik oranı %66 ((96+35)/2) olarak hesap edilmiştir.
- Bağcılar Belediyesinin '*Engelliler Akademisi Projesi*'nde 1100 engelli için mesleki bilgi ve beceri eğitimleri düzenlenerek, ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının artırılması hedeflenmiştir. Proje kapsamında 1267 kişiye çeşitli eğitimler verilmiş ve projenin sayısal hedefi olmamasına rağmen eğitimler sonucu 146 kişi istihdam edilmiştir. Proje sonuçları göz önüne alındığında proje planlanan hedeflerinin üzerine çıkarak % 115 (1267/1100) etkililik oranına sahip olmuştur.
- Esenyurt Belediyesince hazırlanan '*Romanların Sosyal ve Ekonomik Hayata Entegrasyonu Projesi*' kapsamında dezavantajlı konumda bulunan 61 Roman vatandaşa kişisel gelişim ve mesleki eğitimler verilmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında 61 Roman vatandaşa söz konusu eğitimler verilmiştir. Buna göre; projenin etkililik oranı % 100 olarak hesap edilmiştir.

- Sultanbeyli Belediyesince geliştirilen projede 50 Kadın kapasiteli ‘Kadın Korunma Evi’ kurulması ve kadınlara sosyo-psikolojik danışmanlık hizmeti verilmesi amaçlanmıştır. Proje kapsamında söz konusu Kadın Korunma Evi kurulmuş olup; 50 kadına hizmet verilmiştir. Böylece, projenin etkililik oranı % 100 olarak hesap edilmiştir.
- İl Milli Eğitim Müdürlüğünün ‘Otizmli Gençlerin Üretkenliğinin Artırılması ve İş Gücü Piyasasına Girişlerinin Desteklenmesi Projesi’nde otistik gençlere yönelik bir iş okulu geliştirilmesi ve bu okulda 13 otistik gence turizm, emprime baskı (tekstil) ve diğer çeşitli iş alanlarında eğitimler verilmesi hedeflenmiştir. Proje kapsamında belirlenen hedefin üzerine çıkılarak 20 öğrenciye eğitim verilmiş olup; %154 (20/13) etkililik oranına ulaşılmıştır.
- İstanbul İl Özel İdaresi tarafından hazırlanan ‘Çocuk ve Gençlik Merkezi Projesi’nde çocuk istismarına yönelik danışmanlık ve farkındalık yaratacak Çocuk ve Gençlik Merkezi kurulması ve bu merkezde çocuklara sosyal ve psikolojik rehabilitasyon hizmetleri ile sanatsal kurslar (gitar, tiyatro, resim) verilmesi amaçlanmıştır. 100 çocuğa ulaşma hedefi ile yola çıkılmış; ancak, 54 çocuğa ulaşılabilmiş ve rehabilitasyonları sağlanmıştır. Ayrıca, 95 emniyet çalışanı ve psikoloğa konu ile ilgili eğitimler verilmesi hedefi 107 olarak gerçekleşmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda, projenin etkililik oranı %84 (((54/100)+(107/95))/2) olarak belirlenmiştir.

YARARLANICI	Etkililik Oranı
İl Emniyet Müdürlüğü	185%
Eyüp Belediyesi	79%
Esenler Belediyesi	117%
Çatalca Kaymakamlığı	80%
Tuzla Kaymakamlığı	106%
Çekmeköy Kaymakamlığı	89%
Şile Belediyesi	107%
Sultangazi Belediyesi	66%
Bağcılar Belediyesi	115%
Esenyurt Belediyesi	100%
Sultanbeyli Belediyesi	100%
İl Milli Eğitim Müdürlüğü	154%
İl Özel İdaresi	84%

Program kapsamında yürütülen 13 projenin ortalama etkililik oranı %106 olarak hesaplanmış olup; 5 projenin (Eyüp Belediyesi, Çatalca Kaymakamlığı, Çekmeköy Kaymakamlığı, Sultangazi Belediyesi ve İl Özel İdaresi) hedeflerine ulaşamadığı gözlemlenmiştir.

5.2 PROGRAM BAZINDA DEĞERLENDİRMELER

Program hedefi doğrultusunda 4 öncelik belirlenmiştir;

- Öncelik 1: Sosyal dışlanmaya neden olan faktörlere ilişkin **farkındalık** yaratmak
- Öncelik 2: Dezavantajlı grupların **sosyal ve kültürel hayata katılımının** artırılması

- Öncelik 3: Dezavantajlı grupların **istihdam edilebilirlik**lerinin artırılması
- Öncelik 4: Dezavantajlı grupların **hizmetlere erişiminin** artırılması

Programın etkililiğini değerlendirmek amacıyla, projelerin her bir program önceliği kapsamında belirledikleri hedeflere ulaşma oranları hesaplanmıştır.

YARARLANICI	Öncelik 1 (farkındalık) kapsamında etkililik oranı	Öncelik 2 (sosyal ve kültürel hayata katılım) kapsamında etkililik oranı	Öncelik 3 (istihdam) kapsamında etkililik oranı	Öncelik 4 (hizmetlere erişim) kapsamında etkililik oranı
İl Emniyet Müdürlüğü	185%			
Eyüp Belediyesi			79%	
Esenler Belediyesi			117%	
Çatalca Kaymakamlığı		51%		109%
Tuzla Kaymakamlığı				106%
Çekmeköy Kaymakamlığı	78%			100%
Şile Belediyesi			107%	
Sultangazi Belediyesi			66%	
Bağcılar Belediyesi			115%	
Esenyurt Belediyesi		100%	100%	
Sultanbeyli Belediyesi		100%		
İl Milli Eğitim Müdürlüğü			154%	
İl Özel İdaresi	113%	54%		
ORTALAMA	125%	76%	105%	105%

Projelerde en çok ‘Dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliklerinin artırılması’ (Öncelik 3) önceliği yönünde hedefler belirlendiği görülmektedir. Bu kapsamda hedef belirleyen 7 projenin 5’i hedefini aşmış olup; ortalama hedef gerçekleştirme oranı % 105 olarak hesaplanmıştır.

‘Sosyal dışlanmaya neden olan faktörlere ilişkin farkındalık yaratmak’ (Öncelik 1) ve ‘Dezavantajlı grupların hizmetlere erişiminin artırılması’ (Öncelik 4) kapsamında 3’er hedef belirlenmiş olup; ortalama hedef gerçekleştirme oranları sırasıyla %125 ve %105 olarak hesaplanmıştır.

‘Dezavantajlı grupların sosyal ve kültürel hayata katılımının artırılması’ (Öncelik 2) önceliği yönünde hedefler belirleyen 4 projenin 2’si (Çatalca Kaymakamlığı ve İl Özel İdaresi) hedeflerinin altından kalmış olup; ortalama hedef gerçekleştirme oranı % 76 olarak hesap edilmiştir.

Sonuç olarak; programın etkililik değerlendirmesinde, projelerin program öncelikleri bazında ortalama etkililik oranları hesaplanmış olup; genel ortalamasının %103 $((125+76+105+105)/4)$ olduğu ve Öncelik 2 dışındakilerin bu ortalamasının üzerinde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Programın hedef grupları bazında etkililiği incelendiğinde ise; projelerde işsiz gençlere ve cinsel istismara uğrayan çocuklara yönelik olarak belirlenen hedeflere ulaşamadığı gözlemlenmiştir.

YARARLANICI	Engellilere yönelik projenin etkililik oranı	Kadınlara yönelik projenin etkililik oranı	İşsiz gençlere yönelik projenin etkililik oranı	Madde bağımlılığına eğilimli gençlere yönelik projenin etkililik oranı	Cinsel istismara uğrayan çocuklara yönelik projenin etkililik oranı	Romanlara yönelik projenin etkililik oranı
İl Emniyet Müdürlüğü				185%		
Eyüp Belediyesi			79%			
Esenler Belediyesi		117%				
Çatalca Kaymakamlığı	80%					
Tuzla Kaymakamlığı	106%					
Çekmeköy Kaymakamlığı	89%					
Şile Belediyesi		107%				
Sultangazi Belediyesi			66%			
Bağcılar Belediyesi	115%					
Esenyurt Belediyesi						100%
Sultanbeyli Belediyesi		100%				
İl Milli Eğitim Müdürlüğü	154%					
İl Özel İdaresi					84%	
ORTALAMA =	109%	108%	73%	185%	84%	100%

6 ETKİNLİK ANALİZİ

Etkinlik analizi; kamu müdahalesinin doğurduğu maliyete oranla sosyal/ekonomik fayda üretme başarısını, yani ne ölçüde maliyet etkin olduğunu ölçer. “Elde edilen sonuçlar katlanılan maliyetlere değer mi/değdi mi?” ve “Toplam sosyal refah artar mı/arttı mı?” sorularına yanıt aranır.⁴

Bir kamu müdahalesinin etkinliğinin, yani ne ölçüde maliyet etkin olduğunun değerlendirilmesinde kullanılan yöntemlerden en yaygın, gelişmiş ve karşılaştırılabilir olanı **fayda-maliyet analizidir.**⁵

Müdahale sonrası yapılan fayda-maliyet analizinde;

- Tüm toplumun veya belirli bir kısmının bakış açısından, uygulamanın başlamasını takip eden belirli bir süre içinde katlanılan ve katlanılması beklenen maliyetler ile üretilen ve üretilmesi beklenen faydalara sayısal (çoğunlukla parasal) olarak değer biçilir. Bunun için, müdahaleye ilişkin olarak yapılan tüm harcamalar toplanır ve elde edilen her türlü faydanın ekonomik değeri hesaplanır.
- Fayda değerlemesinde, müdahale sonucunda elde edilen gelirler ve tasarruf edilen giderler dikkate alınır. Kazanılan zaman, iyileştirilen çevre ve artırılan yaşam kalitesi gibi piyasa değeri olmayan faydaların değerlendirilmesinde ise, toplumun bu faydalar için ‘ödemeye istekli olduğu’ toplam tutar hesap edilir. Toplumun *ödemeye istekli olduğu* tutar; arzu edilen bir sonuca ulaşmak veya arzu edilmeyen bir sonuçtan sakınmak için bireylerin ödemeye hazır oldukları azami tutarların toplamıdır.
- Belirlenen zaman serisi için hesaplanan maliyet ve fayda değerleri ‘bugünkü değer’ formülüyle proje uygulama tarihi itibarıyla iskonto edilir. İskonto oranı olarak, projenin finansmanında kullanılan kaynakların alternatif getiri oranı esas alınır.
- İskontolu fayda değerinin maliyet değerini aşması halinde, müdahalenin net fayda ürettiği, yani maliyet etkin olduğu, refah artışı sağladığı ve devam ettirebileceği sonucuna varılır.
- Aynı hacim ve kapsamda olup net fayda üreten iki farklı müdahaleden daha yüksek toplam fayda/toplam maliyet oranına sahip olanın, yani aynı düzeyde faydayı daha az maliyetle üretenin daha etkin ve tercih edilebilir olduğu anlaşılır.

Müdahale uygulanmadan önce yapılan ön değerlendirmede de maliyetler ve faydalar tahmin edilmek suretiyle fayda-maliyet analizi yapılabilmektedir.

⁴ Stephanie Riegg Celini, James Edwin Kee; Cost Effectiveness and Cost-Benefit Analysis, *Handbook of Practical Program Evaluation*; (editörler: Wholey, Joseph S.; Hatry, Harry P.; Newcomer, Kathryn E.); 2010; s.525.

⁵ German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development; Tools and Methods for Evaluating the Efficiency of Development Interventions, 2011, s.63

6.1 AJANSIN GENEL HİZMETLER MALİYETİ

Projelerin etkinliği fayda maliyet analiz yöntemiyle değerlendirilirken; proje maliyetleri, Ajans ve yararlanıcı maliyetleri olmak üzere iki temel başlık altında toplanmıştır. Yararlanıcı maliyetleri proje bütçesi dahilinde yararlanıcının eş finansmanını ve bütçe dışı katkılarını içerir. Ajans maliyetleri ise, destek ödemesi ve ilgili mali destek programının tasarımı, yönetimi ve izlenmesi için yaptığı genel hizmetler maliyetinden oluşur.

Genel hizmetler maliyetinin hesabında

- Ajansın gider bütçesinde 'Genel Hizmetler' başlığı altındaki 'Araştırma ve Geliştirme Hizmetleri' ile 'Tanıtım ve Eğitim Hizmetleri' dışında kalan 'Genel Yönetim Hizmetleri', 'İzleme, Değerlendirme ve Koordinasyon Hizmetleri' ile 'Plan, Program ve Proje Hizmetleri'ne ilişkin gerçekleşen giderler toplanıp 12 aya bölünerek aylık ortalama genel hizmetler maliyeti hesaplanmıştır. Söz konusu giderlerin tamamının mali destek programlarına ilişkin olduğu varsayılmıştır.

	Genel Hizmetler Maliyeti	Ortalama Aylık Maliyet
2011	3.804.423	317.035
2012	5.666.386	472.199

- Desteklenen her bir projenin teklif çağrısı, bağımsız değerlendirme, uygulama ve raporlama süreçlerinin geçtiği aylara ilişkin genel hizmetler maliyetlerinde payı olduğu değerlendirilmiştir. Buna göre; her bir ayın ortalama genel hizmetler maliyeti ilgili olduğu proje adedine bölünerek proje başına aylık maliyet hesaplanmıştır.

	Ocak 11	Şubat 11	Mart 11	Nisan 11	Mayıs 11	Haziran 11	Temmuz 11	Ağustos 11	Eylül 11	Ekim 11	Kasım 11	Aralık 11	Ocak 12	Şubat 12	Mart 12	Nisan 12	Mayıs 12	Haziran 12	Temmuz 12	Ağustos 12	Eylül 12	Ekim 12	Kasım 12	Aralık 12	
IBO	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34				
IYE	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6				
KBO	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20				
KYE	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13				
STB	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	
ENİ							9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	
ICE							12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	
KCE							6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	
KTM															17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	
GNC																	61	61	61	61	61	61	61	61	
BIL																		42	42	42	42	42	42	42	
SKA																								16	
AFT																								15	
BTK																								19	
toplam proje adedi	86	86	86	86	86	86	113	113	113	113	113	113	113	113	130	130	191	233	233	233	233	160	160	210	
proje başına aylık maliyet	3.686	3.686	3.686	3.686	3.686	3.686	2.806	2.806	2.806	2.806	2.806	2.806	2.806	4.179	4.179	3.632	3.632	2.472	2.027	2.027	2.027	2.027	2.951	2.951	2.249

- Programın teklif çağrısı süreci Ocak 2011'de başlamış olup, Haziran 2011'e kadar devam etmiştir. Projelerin uygulanması ise Temmuz 2011 ile Aralık 2012 arasında tamamlanmıştır. Buna göre, Ocak 2011 - Aralık 2012 dönemine ilişkin proje başına aylık maliyetler toplanarak hesaplanan 73.304 TL program kapsamındaki bir projenin Ajansa doğurduğu genel hizmetler maliyeti olarak hesap edilmiştir.

6.2 PROJE BAZINDA DEĞERLENDİRMELER

6.2.1 İl Emniyet Müdürlüğü

“Hedef Sensin Madde Kullanımına Hayır Projesi”

Bilgi eksikliği

2002 yılında yapılan bir çalışmada⁶; örneklem grup içinde hem madde kullanmayanlar hem deneyenler hem de kullananların büyük kısmında madde kullanımının getirdiği tehlikelere yönelik bilgi eksikliği olduğu saptanmıştır.

İlk deneme

Projenin internet sitesinde⁷ madde bağımlılığının bir anda gelişen ya da madde kullanılır kullanılmaz oluşan bir durum olmadığı, zaman içerisinde gerçekleşen bir süreç olduğu ve ilk adımın ‘merak etme ve deneme davranışı’ olduğu belirtilmiştir.

“Maddenin denenmesine kadar kişide merakın yanı sıra maddenin etkilerine yönelik korku da mevcuttur. Merakın korkuyu yenmesi ile kişi “Bir kereden bir şey olmaz.” diyerek ilk denemeyi gerçekleştirir. Sonucunda kişinin maddeye olan korkusu azalır. Çoğunlukla ilk kullanım diğer kullanımların da önünü açar.”

Denemeden bağımlılığa

Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Programı (UNDCP - United Nations International Drug Control Programme)⁸ tarafından 1996 yılında İstanbul’da yapılan epidemiyolojik bir çalışmada; örneklem grubun %5,2’sinin madde kullanımını denediği ve bunların %61’inin (tüm grubun % 3,17’inin) madde kullanımına devam ettiği tespit edilmiştir.⁹

Diğer yandan, Emniyet Genel Müdürlüğü’ne bağlı TUBİM (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi) tarafından 2011-2012 öğretim yılında lise ikinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılan madde kullanım yaygınlığı çalışmasına göre; herhangi bir yasa dışı bağımlılık yapıcı maddenin en az bir kere deneme oranının %1,5 kullanım oranının ise %1 olduğu tespit edilmiştir.¹⁰

⁶ Bir Grup Genç Yetişkin Erkeklerde Uyuşturucu Madde Kullanımına Yönelik Görüşler , Bağımlılık Dergisi, 2002; 3(3): 137-145 - <http://www.bagimlilikdergisi.com/pubfiles/cilt3sayi3001.pdf>

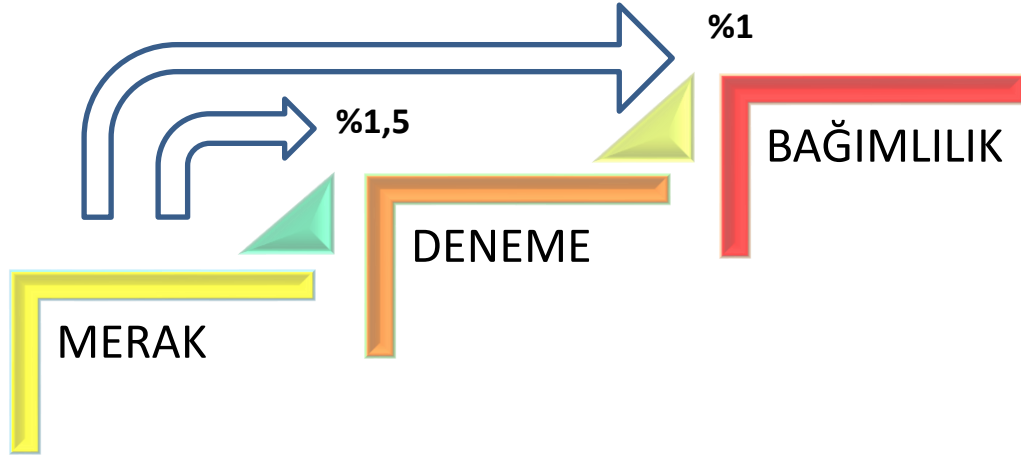
⁷ (<http://www.hedefsensin.org/egitim/dersDetay.php?did=74>)

⁸ 1997 yılında Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC -United Nations Office on Drugs and Crime)’nin çatısı altında bir başka örgüt ile birleştirilmiştir.

⁹ UNDCP. İstanbul’da Madde İstismarı Çalışması.4.Rapor: Niceliksel Araştırma, Madde Konusunda Bilgi, Tutum ve Kullanım Araştırması. Yayınlanmamış Rapor,1996.-

<http://www.bagimlilikdergisi.com/pubfiles/cilt3sayi3001.pdf>

¹⁰ 2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu-http://www.tubim.gov.tr/dosyalar/raporlar/Tubim_Raporu_2012.pdf

Sonuç olarak; bilgi eksikliği nedeniyle kontrol edilemeyen merak duygusu kişileri madde kullanımını denemeye sevk etmekte ve deneyen her üç kişiden ikisi düzenli kullanıcı haline gelmektedir. Buna göre, hedef gruplarda farkındalığın artırılarak merak-deneme-bağımlılık sürecinin önlenebileceği söylenebilir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek için Ajans ve İl Emniyet Müdürlüğü bütçelerinden toplam **1.643.080,21 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Bütçe dışında yararlanıcının **975.000,00 TL**, 20 ilçe belediyesinin ise toplam **2.000.000,00 TL** tutarında harcama yaptığı beyan edilmiştir. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	784.735,11	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	858.345,10	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	2.975.000,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	4.691.384,21	0,00
Genel Toplam	4.691.384,21	

Faydalar

Madde kullanımının suçluluk, sağlık ve verimlilik üzerine olumsuz etkileri bulunmaktadır.¹¹ Projenin hedef grubunda yer alan öğrencilerin reşit olmamaları ve iş hayatında yer almamaları nedeniyle kısa vadede suçluluk ve verimlilik üzerine etkileri ihmal edilebilir.

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin internet sitesinde; alkol ve madde kullanım bozukluğu olan hastalara uygulanan arındırma ve psikososyal tedavi programının yatarak 2-6 hafta ve ayaktan en az bir yıl sürdüğü, tedavi masraflarının hastanın hastanede kalış süresine, hastadan istenilen tetkiklere, uygulanan tedavilere (ilaç tedavisi, terapi, bireysel görüşme vb.) göre 3000-4000 TL arasında değiştiği ve sosyal güvenlik kapsamında olduğu belirtilmektedir.¹²

Proje kapsamında; tiyatro gösterimi, bilgilendirme sunumu ve kitapçık dağıtımı yoluyla 143.531 öğrencinin farkındalıkları artırılmıştır. TUBİM'in ortaya çıkardığı oranlar dikkate alınarak söz konusu hedef grubunun %1'ine karşılık gelen 1.435 öğrencinin merak-deneme-bağımlılık sürecini yaşama olasılığı bulunmakla beraber proje faaliyetlerinin başarılı olarak bu sürecin önünü kestiği öngörülebilmektedir. Buna göre; proje ile elde edilen toplam faydanın parasal değerinin, 1.435 öğrencinin bir yıllık bağımlılık tedavisi masrafları karşılığı hesaplanarak **5.740.000,00 TL** (1.435 x 4.000) tutarında olduğu tahmin edilebilir.

Fayda Maliyet Analizi

Sonuç olarak; proje ile sağlanan net faydanın parasal değeri **1.048.615,79 TL** (5.740.000,00-4.691.384,21) tutarındadır.

Hedeflenen fayda proje süresi içinde gerçekleştiğinden sonraki yıllara ilişkin projeksiyon yapılmamıştır.

Duyarlılık Analizi

Yapılan faaliyetlerin bağımlılık eğilimi gösterebilecek 1.435 kişilik grubun %82'si olan 1.177 öğrenci üzerinde etki göstermiş olması halinde bile ((1.177 x 4000 = 4.708.000) > 4.691.384) projenin etkin olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir.

¹¹ <http://www.justice.gov/archive/ndic/pubs44/44731/44731p.pdf>

¹² http://www.bakirkoyruhsinir.gov.tr/tr/tani-ve-tedavi-birimleri/ayaktan-tedavi-birimleri/psikiyatri/amatem/amatem-ile-ilgili-sikca-sorulan-sorular_211.html

6.2.2 Eyüp Belediyesi

“Eyüp Sürekli Eğitim ve İş Geliştirme Merkezi”

Projede kurulan Sürekli Eğitim ve İş Geliştirme Merkezi’nde, lojistik uzmanlığı, proje yönetimi, girişimcilik, sağlık işletmeciliği, perakende satış ve mağazacılık alanlarında toplam **187** işsiz gence eğitim verilerek istihdam edilebilirlikleri artırılmış olup; bunlardan **48**’inin istihdam edilmesi sağlanmıştır. Merkezdeki eğitim faaliyetlerinin proje süresi ile sınırlı kaldığı beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek amacıyla Ajans ve Belediye bütçelerinden toplam **403.621,95 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	302.716,46	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	100.905,49	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	0,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	476.925,95	0,00
Genel Toplam	476.925,95	

Faydalar

Proje kapsamında sağlanan en önemli fayda; eğitim verilen gençlerin iş sahibi olarak elde ettikleri ücret gelirleridir. Söz konusu gelirin belirlenmesinde, yapılan işlerin nitelikleri dikkate alınarak, TÜİK 2010 Yılı Kazanç Yapısı Araştırmasında *Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar* için tespit edilen yıllık ortalama brüt ücret tutarı olan 18.875,00 TL esas alınmış olup¹³; sonraki yıllar için enflasyon oranlarında artırılmıştır. Bu tutar, gelir vergisi ve sosyal sigorta primi kesintileri düşülerek netleştirilmiştir.

Brüt ücretlerden yapılan kesintilere ilave olarak işverenlerin devlete ödemesi gereken prim tutarları da ayrıca hesaplanmıştır. Söz konusu vergi ve primler projenin devlete doğrudan sağladığı faydayı oluşturmaktadır.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

¹³ TÜİK ,Kazanç Yapısı Araştırması,2010; http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1533

- eğitim verilen 187 işsiz genç arasında istihdam edilenlerin sayısının her yıl 48 olarak sabit kalacağı,
- belirlenen ücret tutarının 2013 yılına kadar gerçekleşen enflasyon oranlarında¹⁴, takip eden yıllarda ise yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- ücretlerden ortalama %17 oranında gelir vergisi ve %15 oranında SGK primi kesileceği,
- ayrıca, devletin %22 oranında SGK primi işveren payını tahsil edeceği,
- fonların alternatif getirisini devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
		01.07.2011 30.06.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kursiyerler	Ücretler	0,00	1.140.930,29	1.220.795,41	1.306.251,09	1.397.688,66	1.495.526,87	1.600.213,75	1.712.228,71	1.832.084,72	1.960.330,65	2.097.553,80
	ücretlerden vergi ve SGK kesintileri	0,00	365.097,69	390.654,53	418.000,35	447.260,37	478.568,60	512.068,40	547.913,19	586.267,11	627.305,81	671.217,22
	Net Gelir	0,00	775.832,60	830.140,88	888.250,74	950.428,29	1.016.958,27	1.088.145,35	1.164.315,52	1.245.817,61	1.333.024,84	1.426.336,58
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	716.704,48	1.425.132,92	2.125.380,89	2.817.542,87	3.501.712,21	4.177.981,21	4.846.441,09	5.507.182,05	6.160.293,20	6.805.862,65
Devlet	ücretler üzerinden vergi ve SGK tahsilatı		616.102,36	659.229,52	705.375,59	754.751,88	807.584,51	864.115,42	924.603,50	989.325,75	1.058.578,55	1.132.679,05
	proje harcamaları	476.925,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Net Gelir	-476.925,95	616.102,36	659.229,52	705.375,59	754.751,88	807.584,51	864.115,42	924.603,50	989.325,75	1.058.578,55	1.132.679,05
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-476.925,95	92.221,72	654.797,25	1.210.876,53	1.760.534,56	2.303.845,51	2.840.882,65	3.371.718,45	3.896.424,50	4.415.071,59	4.927.729,68
Toplam Net Fayda		-476.925,95	808.926,20	2.079.930,17	3.336.257,42	4.578.077,43	5.805.557,71	7.018.863,86	8.218.159,54	9.403.606,55	10.575.364,79	11.733.592,33

Buna göre; projenin **ilk** yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **11.733.592,33 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için en az **2** kursiyerin istihdam edilmesi gerektiği hesap edilmiştir.

¹⁴ TCMB, Yıllık Enflasyon Oranları; <http://evds.tcmb.gov.tr/anaweb/enflasyonTR.html>

6.2.3 Esenler Belediyesi

“İşveren ve Çalışan Kadının Güvenliğini Esas Alan Mesleki Eğitim İstihdam Projesi”

Projede, toplam **80** işsiz kadına ikiz çocuk bakımı ve yardımcı annelik, çocuk/bebek bakımı, hasta/yaşlı bakımı ve evde/ofiste yardımcı kadınlık alanlarında eğitimler verilerek istihdam edilebilirlikleri artırılmış olup; bunlardan **20**'sinin istihdam edilmesi sağlanmıştır. Eğitim faaliyetlerinin proje süresi ile sınırlı kaldığı beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek amacıyla Ajans ve Belediye bütçelerinden toplam **351.815,83 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	263.861,87	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	87.953,96	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	0,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	425.119,83	0,00
Genel Toplam	425.119,83	

Faydalar

Proje kapsamında sağlanan en önemli fayda; eğitim verilen kadınların iş sahibi olarak elde ettikleri ücret gelirleridir. Söz konusu gelirin belirlenmesinde, yapılan işlerin nitelikleri dikkate alınarak, TÜİK 2010 yılı Kazanç Yapısı Araştırmasında *Hizmet ve Satış Elemanları Olarak Çalışan Kadınlar* için belirlenen yıllık brüt ücret tutarı olan 12.188 TL esas alınmış olup¹⁵; sonraki yıllar için enflasyon oranlarında artırılmıştır. Bu tutar, gelir vergisi ve sosyal sigorta primi kesintileri düşülerek netleştirilmiştir.

Brüt ücretlerden yapılan kesintilere ilave olarak işverenlerin devlete ödemesi gereken prim tutarları da ayrıca hesaplanmıştır. Söz konusu vergi ve primler projenin devlete doğrudan sağladığı faydayı oluşturmaktadır.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- eğitim verilen 80 işsiz kadın arasında istihdam edilenlerin sayısının her yıl 20 olarak sabit kalacağı,

¹⁵ TÜİK, Kazanç Yapısı Araştırması,2010; http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1533

- belirlenen ücret tutarının 2013 yılına kadar gerçekleşen enflasyon oranlarında¹⁶, takip eden yıllarda ise yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- ücretlerden ortalama %17 oranında gelir vergisi ve %15 oranında SGK primi kesileceği,
- ayrıca, devletin %22 oranında SGK primi işveren payını tahsil edeceği,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
		01.07.2011 30.06.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kursiyerler	Ücretler	0,00	306.968,18	328.455,95	351.447,86	376.049,21	402.372,66	430.538,75	460.676,46	492.923,81	527.428,48	564.348,47
	ücretlerden vergi ve SGK kesintileri	0,00	98.229,82	105.105,90	112.463,32	120.335,75	128.759,25	137.772,40	147.416,47	157.735,62	168.777,11	180.591,51
	Net Gelir	0,00	208.738,36	223.350,04	238.984,55	255.713,47	273.613,41	292.766,35	313.259,99	335.188,19	358.651,36	383.756,96
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	192.829,89	383.433,11	571.835,37	758.062,09	942.138,37	1.124.089,07	1.303.938,72	1.481.711,58	1.657.431,64	1.831.122,60
Devlet	ücretler üzerinden vergi ve SGK tahsilatı		165.762,81	177.366,21	189.781,85	203.066,58	217.281,24	232.490,92	248.765,29	266.178,86	284.811,38	304.748,17
	proje harcamaları	425.119,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Net Gelir	-425.119,83	165.762,81	177.366,21	189.781,85	203.066,58	217.281,24	232.490,92	248.765,29	266.178,86	284.811,38	304.748,17
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-425.119,83	-271.990,21	-120.628,83	28.984,73	176.870,65	323.048,88	467.539,14	610.360,92	751.533,49	891.075,89	1.029.006,94
Toplam Net Fayda		-425.119,83	-79.160,32	262.804,28	600.820,10	934.932,73	1.265.187,25	1.591.628,21	1.914.299,64	2.233.245,07	2.548.507,53	2.860.129,55

Buna göre; projenin 2. yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **2.860.129,55 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için en az **3** kursiyerin istihdam edilmesi gerektiği hesap edilmiştir.

¹⁶ TCMB, Yıllık Enflasyon Oranları; <http://evds.tcmb.gov.tr/anaweb/enflasyonTR.html>

6.2.4 Çatalca Kaymakamlığı

“Aramızda Engel Yok”

Projede kurulan Engelli Eğitim Merkezi’nde, toplam **70** engelliye öz bakım becerileri kazandırmak ve sosyal hayata katılımlarını sağlamak amacıyla hobi kursları, ailelerine ise danışmanlık hizmetleri verilmiştir. Söz konusu faaliyetlerin proje sonrası devam ettirildiği beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek amacıyla Ajans ve Kaymakamlık bütçelerinden toplam **588.910,04 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	441.682,53	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	147.227,51	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	0,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	662.214,04	0,00
Genel Toplam	662.214,04	

Ayrıca, proje sonrasında faaliyetlerin sürdürülmesi halinde öğretmen istihdamı maliyetlerine katlanması gerekecektir. Milli Eğitim Bakanlığı ücret esaslarına göre 2013 yılı ücretli öğretmenler ders başı brüt ücret tutarı 10,34 TL’dir. Özel eğitim sınıflarında görev alan öğretmenler için bu rakam %25 oranında artırılmaktadır. Buna göre; haftada 30 saat derse giren bir öğretmen için aylık net ücret, ortalama %17 oranında gelir vergisi kesintisi varsayımıyla 1.287,33 TL (10,34 x 1,25 x 0,83 x 30 x 4) olarak kabul edilmiştir. Böylece, Merkez bünyesinde istihdam edilen 7 personelin 2013 yılı net ücretler toplamı **108.135,72 TL** (1.287,33 x 7 x 12) tutarında hesaplanmıştır.

Faydalar

Merkezin engellilere sağladığı faydanın ekonomik değerinin belirlenmesinde, *2012 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliğinde özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitimine tahsis edilen aylık 367 TL* esas alınmıştır. Söz konusu merkezlerden bir yıl boyunca yararlanıldığı dikkate alınarak 70 engelli için yıllık fayda değeri **308.280 TL** (70 x 367 x 12) olarak hesap edilmiştir. Devlete sağlanan faydalar ise hesaplamamızda ihmal edilmiştir.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- söz konusu merkezde faaliyetlerin sürdürüleceği, her yıl ayrılan ile yeni kayıt olan engelli sayısının eşit olacağı ve böylece yararlanan engelli sayısının her yıl 70 olarak sabit kalacağı,

- hesaplanan fayda değerinin ve öğretmen maliyetinin yıllık %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
		21.07.2011 20.11.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Engelliler	Fayda	308.280,00	329.859,60	352.949,77	377.656,26	404.092,19	432.378,65	462.645,15	495.030,31	529.682,44	566.760,21	606.433,42
	Maliyetler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Net Fayda	308.280,00	329.859,60	352.949,77	377.656,26	404.092,19	432.378,65	462.645,15	495.030,31	529.682,44	566.760,21	606.433,42
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	308.280,00	613.000,18	914.201,66	1.211.925,06	1.506.210,54	1.797.097,81	2.084.626,11	2.368.834,21	2.649.760,47	2.927.442,77	3.201.918,58
Devlet	Fayda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Maliyetler	662.214,04	108.135,72	115.705,22	123.804,59	132.470,91	141.743,87	151.665,94	162.282,56	173.642,34	185.797,30	198.803,11
	Net Fayda	-662.214,04	-108.135,72	-115.705,22	-123.804,59	-132.470,91	-141.743,87	-151.665,94	-162.282,56	-173.642,34	-185.797,30	-198.803,11
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-662.214,04	-762.108,47	-860.849,38	-958.450,10	-1.054.923,79	-1.150.283,47	-1.244.541,99	-1.337.712,08	-1.429.806,30	-1.520.837,08	-1.610.816,69
Toplam Net Fayda		-353.934,04	-149.108,28	53.352,28	253.474,96	451.286,75	646.814,34	840.084,11	1.031.122,13	1.219.954,17	1.406.605,69	1.591.101,89

Buna göre; projenin **ikinci** yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **1.591.101,89 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için proje sonrasında en az **34** engellinin proje kapsamında oluşturulan kapasiteden her yıl yararlanması gerektiği hesap edilmiştir.

6.2.5 Tuzla Kaymakamlığı

“Erişilebilir Tuzla Projesi”

UNICEF ve Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü (Mülga) tarafından 2009 yılında yapılan bir araştırma, engelliliğin okula zamanında kaydolmayı engelleyen etkenler arasında bulunduğunu ortaya koymaktadır.¹⁷ Sabancı Üniversitesince hazırlanan *Engelsiz Türkiye için Yolun Neresindeyiz* başlıklı raporda ise; engellilerin eğitime erişimlerinin önündeki önemli engeller arasında gereksinimleri doğrultusunda tasarlanmış yeterli sayıda eğitim kurumunun olmayışına vurgu yapılmıştır.¹⁸

Yapılan bir ankette, engellilerin %37,1’i eğitim kurumlarında, %29,3’ü ise sağlık kurumlarında kendilerine uygun fiziksel düzenlemeler yapılmadığı için binaları kullanmakta (binaya girme, üst katlara çıkma, tuvaletleri kullanma) ve dolayısıyla hizmetlerden yararlanmakta sıkça zorluk yaşadıklarını beyan etmişlerdir.¹⁹

Erişilebilir Tuzla Projesi ile Tuzla’daki 8 sağlık ve 26 eğitim kurumunda altyapı çalışmaları yapılarak engelliler için erişilebilir hale getirilmiştir. 2013-2014 öğretim yılında söz konusu okullara kayıtlı engelli öğrenci sayısının **21** olduğu beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek amacıyla Ajans ve Kaymakamlık bütçelerinden toplam **1.141.599,77 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır. Kaymakamlık ise proje bütçesi dışında **52.000,00 TL** harcadığını beyan etmiştir.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	856.199,83	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	285.399,94	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı harcamaları	52.000,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	1.266.903,77	0,00
Genel Toplam	1.266.903,77	

Faydalar

Fiziki koşulları engellilerin kullanımına uygun hale getirilen söz konusu okullarda kayıtlı engelli öğrenciler için sağlanan en önemli fayda; alacakları eğitimler sonucu iş sahibi olarak elde etmeleri beklenen ücret gelirleridir. Söz konusu gelirin belirlenmesinde, öğrencilerin mezuniyetlerini müteakip

¹⁷ UNICEF ve MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü,2011

¹⁸ Sabancı Üniversitesi; Engelsiz Türkiye için Yolun Neresindeyiz; 2013, s.

¹⁹ Özürlüler İdaresi Başkanlığı; Özürlülüğe Dayalı Ayrımcılığın Ölçülmesi Araştırması, 2010, s.79 ve 98

iş gücüne dahil olacağı ve TÜİK 2011 Hane Halkı İşgücü İstatistiklerine göre²⁰ ortaokul veya dengi meslek okul mezunlarının istihdam oranı esas alınarak % 87,39'unun bir işe gireceği varsayılmıştır. TÜİK 2010 yılı Kazanç Yapısı Araştırmasında *İlköğretim ve Ortaokul mezunları* için belirlenen yıllık brüt ücret tutarı olan 12.192 TL esas alınmış olup²¹; sonraki yıllar için enflasyon oranlarında artırılmıştır. Bu tutar, gelir vergisi ve sosyal sigorta primi kesintileri düşülerek netleştirilmiştir.

Brüt ücretlerden yapılan kesintilere ilave olarak işverenlerin devlete ödemesi gereken prim tutarları da ayrıca hesaplanmıştır. Söz konusu vergi ve primler projenin devlete doğrudan sağladığı faydayı oluşturmaktadır.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- 2013 yılından itibaren her yıl 4 civarında öğrencinin mezun olacağı ve bunlardan 3'ünün istihdam olunacağı,
- engelli öğrencilerin söz konusu okullara ilave maliyet doğurmayacağı,
- belirlenen ücret tutarının 2013 yılına kadar gerçekleşen enflasyon oranlarında²², takip eden yıllarda ise yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- ücretlerden ortalama %17 oranında gelir vergisi ve %15 oranında SGK primi kesileceği,
- ayrıca, devletin %22 oranında SGK primi işveren payını tahsil edeceği,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

	Proje Süresi 21.07.2011 20.01.2013	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl	
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Engelliler	Ücretler	0,00	46.060,34	98.569,12	158.203,44	225.703,58	301.878,54	387.612,04	483.869,03	591.702,70	712.262,12	846.800,53
	ücretlerden vergi ve SGK kesintileri	0,00	14.739,31	31.542,12	50.625,10	72.225,15	96.601,13	124.035,85	154.838,09	189.344,86	227.923,88	270.976,17
	Net Gelir	0,00	31.321,03	67.027,00	107.578,34	153.478,43	205.277,40	263.576,19	329.030,94	402.357,84	484.338,24	575.824,36
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	28.933,98	86.133,71	170.942,55	282.715,25	420.817,77	584.627,15	773.531,25	986.928,70	1.224.228,64	1.484.850,58
Devlet	ücretler üzerinden vergi ve SGK tahsilatı	0,00	24.872,58	53.227,33	85.429,86	121.879,93	163.014,41	209.310,50	261.289,28	319.519,46	384.621,55	457.272,28
	proje harcamaları	1.266.903,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Net Gelir	-1.266.903,77	24.872,58	53.227,33	85.429,86	121.879,93	163.014,41	209.310,50	261.289,28	319.519,46	384.621,55	457.272,28
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-1.266.903,77	-1.243.926,79	-1.198.503,47	-1.131.155,28	-1.042.394,60	-932.724,95	-802.641,04	-652.628,95	-483.166,27	-294.722,21	-87.757,72
Toplam Net Fayda	-1.266.903,77	-1.214.992,81	-1.112.369,77	-960.212,73	-759.679,36	-511.907,18	-218.013,89	120.902,30	503.762,43	929.506,43	1.397.092,86	

Buna göre; projenin **yedinci** yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **1.397.092,86 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

²⁰ TÜİK, Hane Halkı İşgücü İstatistikleri, 2011, syf. 25; http://www.tuik.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=25

²¹ TÜİK, Kazanç Yapısı Araştırması,2010; http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1533

²² TCMB, Yıllık Enflasyon Oranları; <http://evds.tcmb.gov.tr/anaweb/enflasyonTR.html>

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için proje bitiminden itibaren her yıl en az **2** engelli öğrencinin istihdam edilmesi gerektiği hesap edilmiştir.

6.2.6 Çekmeköy Kaymakamlığı

“Sosyal Dışlanmışlık Yaşayan Okul Çağındaki Özel Eğitim Öğrencilerine Destek Programı”

Sabancı Üniversitesince hazırlanan *Engelsiz Türkiye için Yolun Neresindeyiz* başlıklı raporda²³; Özel Eğitim Rehabilitasyon Merkezine giden öğrencilerin normal gelişim gösteren çocuklardan daha fazla ve yoğun eğitime ihtiyaçları olduğuna dikkat çekilmiş ve bu alanda yetişmiş uzman personelin azlığından bahsedilmiştir.

Proje döneminde, Çekmeköy'deki 9 okulda 11 özel eğitim sınıfına devam eden **78** öğrenci ve 2 okulda Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi (OÇEM) sınıflarına devam eden **12** otistik öğrenci bulunduğu beyan edilmiştir. Proje kapsamında; söz konusu öğrencilere daha nitelikli eğitim verilmesi amacıyla sınıfların donanımları artırılmış ve 9 duyu bütünleme odası kurulmuştur. Söz konusu sınıfların ve odaların halen faal olarak hizmet verdiği beyan edilmiştir.

Ayrıca, eğitimcilere, yöneticilere ve ailelere aşağıda detayları bulunan eğitimler verilmiştir.

Eğitim Alanı	Katılımcılar	Eğitim Süresi
Özel Eğitim Hizmetleri Yönetimi Eğitim Programı	70 Okul Yöneticisi	5 Gün
Özel Eğitim Hizmetlerinde Duyu Bütünleme Eğitim Programı	35 Rehber Öğretmen	5 Gün
Özel Eğitimde Yeni Metot ve Teknikler Eğitimi	32 Özel Eğitim Öğretmeni	5 Gün
Özel Eğitimde Duyu Bütünleme Çalışmaları Programı	32 Özel Eğitim Öğretmeni	5 Gün
Kaynaştırma ve BEP Geliştirme ve Özel Eğitimde Duyu Bütünleme Çalışmaları Eğitimi	400 Sınıf Öğretmeni	5 Gün
Aile Destek Eğitimi	181 Aile	3 Gün

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek amacıyla Ajans ve Kaymakamlık bütçelerinden toplam **823.018,66 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapılmıştır.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	617.264,00	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	205.754,67	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	0,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	896.322,66	0,00
Genel Toplam	896.322,66	

²³ Eripek ve Diğerleri,2010

Ayrıca, proje sonrasında faaliyetlerin sürdürülmesi halinde duyu bütünleme odalarında görevli öğretmen istihdamı maliyetlerine katlanması gerekecektir. Milli Eğitim Bakanlığı ücret esaslarına göre 2013 yılı ücretli öğretmenler ders başı brüt ücret tutarı 10,34 TL'dir. Özel eğitim sınıflarında görev alan öğretmenler için bu rakam %25 oranında artırılmaktadır. Buna göre; haftada 30 saat derse giren bir öğretmen için aylık net ücret, %17 oranında gelir vergisi kesintisi varsayımıyla 1.287,33 TL ($10,34 \times 1,25 \times 0,83 \times 30 \times 4$) olarak kabul edilmiştir. Böylece, 9 duyu bütünleme odasında görev alan 9 öğretmenin 2013 yılı net ücretler toplamı **139.013,64 TL** ($1.287,33 \times 9 \times 12$) tutarında hesaplanmıştır.

Faydalar

Proje kapsamında kurulan duyu bütünleme odalarının ve donanımları artırılan özel eğitim sınıfları ile OÇEM sınıflarının sunduğu hizmetlerden **90 öğrenci** yararlanmıştır. Söz konusu faydanın ekonomik değerinin belirlenmesinde, *2012 Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliğinde özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde engelli bireylere verilen destek eğitimine tahsis edilen aylık 367 TL* esas alınmıştır. Eğitim ve öğretim döneminin 9 ay sürdüğü göz önüne alındığında, 90 öğrenci için yıllık fayda değeri **297.270,00 TL** ($367 \times 9 \times 90$) olarak hesap edilmiştir.

Ayrıca, eğitimcilerin, yöneticilerin ve ailelerin eğitimi sonucunda oluşan faydanın ekonomik değerinin hesap edilmesi için; *Tohum Otizm Vakfı'nın* aynı kapsamda verdiği eğitimlere ilişkin olarak talep ettiği ortalama günlük 200 TL²⁴ tutarındaki ücret esas alınmıştır. 537 eğitici ve yönetici için 5 gün, 181 aile için 3 gün verilen ücretsiz eğitimler sonucu oluşan fayda değeri **645.600,00 TL**'yi ($((537 \times 5) + (181 \times 3)) \times 200$) bulmaktadır.

Devlete sağlanan faydalar ise hesaplamamızda ihmal edilmiştir. Böylece, projenin bir yılda ürettiği toplam fayda değeri **942.870,00 TL** olarak hesap edilmiştir.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- söz konusu okullarda her yıl mezun olan/ayrılan ile yeni kayıt olan engelli öğrenci sayısının eşit olacağı ve böylece yararlanan engelli sayısının her yıl 90 olarak sabit kalacağı,
- eğitimcilere, yöneticilere ve ailelere verilen eğitimin tekrarlanmayacağı,
- hesaplanan fayda değerinin ve öğretmen maliyetinin yıllık %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

²⁴ http://www.tohumotizm.org.tr/sites/default/files/kcfinder/files/PCDI_kursu_izmir_2013.pdf

		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
		21.07.2011 20.11.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Öğrenciler Aileler	Fayda	942.870,00	318.078,90	340.344,42	364.168,53	389.660,33	416.936,55	446.122,11	477.350,66	510.765,21	546.518,77	584.775,08
	Maliyetler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Net Fayda	942.870,00	318.078,90	340.344,42	364.168,53	389.660,33	416.936,55	446.122,11	477.350,66	510.765,21	546.518,77	584.775,08
Eğiticiler Yöneticiler	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	942.870,00	1.236.707,32	1.527.151,60	1.814.242,02	2.098.017,31	2.378.515,75	2.655.775,17	2.929.832,99	3.200.726,16	3.468.491,24	3.733.164,35
Devlet	Fayda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Maliyetler	896.322,66	139.031,64	148.763,85	159.177,32	170.319,74	182.242,12	194.999,07	208.649,00	223.254,43	238.882,24	255.604,00
	Net Fayda	-896.322,66	-139.031,64	-148.763,85	-159.177,32	-170.319,74	-182.242,12	-194.999,07	-208.649,00	-223.254,43	-238.882,24	-255.604,00
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-896.322,66	-1.024.758,36	-1.151.710,96	-1.277.197,60	-1.401.235,20	-1.523.840,50	-1.645.030,03	-1.764.820,14	-1.883.227,00	-2.000.266,57	-2.115.954,64
Toplam Net Fayda		46.547,34	211.948,96	375.440,64	537.044,42	696.782,11	854.675,25	1.010.745,14	1.165.012,85	1.317.499,17	1.468.224,67	1.617.209,70

Buna göre; projenin **başladığı** yıldan itibaren net fayda ürettiği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **1.617.209,70 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için proje sonrasında her yıl en az **51** öğrencinin proje kapsamında oluşturulan kapasiteden yararlanması gerektiği hesap edilmiştir.

6.2.7 Şile Belediyesi

“Şile Kadın Toplum Merkezi”

Projede kurulan Şile Kadın Toplum Merkezi’nde, Şile bezi dokumacılığı, tekstil makineleri kullanımı, cam füzyon, gümüş işlemeciliği ve girişimcilik alanlarında toplam **161** işsiz kadına eğitim verilerek istihdam edilebilirlikleri artırılmış olup; bunlardan **11**’inin istihdam edilmesi sağlanmıştır. Söz konusu eğitimlerin proje sonrası devam ettirildiği beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek için Ajans ve Belediye bütçelerinden, toplam **1.280.522,80 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır. Belediye ise proje bütçesi dışında **391.000,00 TL** harcadığını beyan etmiştir.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	909.171,19	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcar	371.351,61	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	391.000,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	1.744.826,80	0,00
Genel Toplam	1.744.826,80	

Ayrıca, proje sonrasında faaliyetlerin sürdürülmesi halinde Merkezin idari maliyetlerinin karşılanması gerekecektir. Proje süresince gerçekleştirilen insan kaynakları ve sarf malzemeleri maliyetlerinin yaklaşık tutarı esas alınarak 2013 yılı bazında idari maliyetler toplamı **340.000,00 TL** tutarında hesaplanmıştır.

Faydalar

Bu proje kapsamında sağlanan en önemli fayda; eğitim verilen kadınların iş sahibi olarak elde ettikleri ücret gelirleridir. Söz konusu gelirin belirlenmesinde, yapılan işlerin nitelikleri dikkate alınarak, TÜİK 2010 Yılı Kazanç Yapısı Araştırmasında *Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışan Kadınlar* için tespit edilen yıllık ortalama brüt ücret tutarı olan 13.004,00 TL esas alınmış olup²⁵; sonraki yıllar için enflasyon oranlarında artırılmıştır. Bu tutar, gelir vergisi ve sosyal sigorta primi kesintileri düşülerek netleştirilmiştir.

Brüt ücretlerden yapılan kesintilere ilave olarak işverenlerin devlete ödemesi gereken prim tutarları da ayrıca hesaplanmıştır. Söz konusu vergi ve primler projenin devlete doğrudan sağladığı faydayı oluşturmaktadır.

²⁵ TÜİK, Kazanç Yapısı Araştırması,2010; http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1533

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- Merkezde verilen eğitimlerin sonraki yıllarda da sürdürüleceği beyan edildiğinden istihdam edilenlerin sayısının her yıl 11 adet artacağı,
- belirlenen ücret tutarının 2013 yılına kadar gerçekleşen enflasyon oranlarında²⁶, takip eden yıllarda ise yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- ücretlerden ortalama %17 oranında gelir vergisi ve %15 oranında SGK primi kesileceği,
- ayrıca, devletin %22 oranında SGK primi işveren payını tahsil edeceği,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
		01.07.2011 31.12.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kursiyer Kadınlar	Ücretler	0,00	180.136,02	385.491,08	618.713,18	882.697,47	1.180.607,87	1.515.900,50	1.892.349,12	2.314.072,64	2.785.564,94	3.311.727,21
	ücretlerden vergi ve SGK kesintileri	0,00	57.643,53	123.357,14	197.988,22	282.463,19	377.794,52	485.088,16	605.551,72	740.503,25	891.380,78	1.059.752,71
	Net Gelir	0,00	122.492,49	262.133,93	420.724,96	600.234,28	802.813,35	1.030.812,34	1.286.797,40	1.573.569,40	1.894.184,16	2.251.974,50
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	113.157,04	336.857,78	668.534,18	1.105.662,73	1.645.763,83	2.286.401,07	3.025.180,57	3.859.750,37	4.787.799,68	5.807.058,37
Devlet	ücretler üzerinden vergi ve SGK tahsilatı		97.273,45	208.165,18	334.105,12	476.656,63	637.528,25	818.586,27	1.021.868,53	1.249.599,23	1.504.205,07	1.788.332,69
	proje harcamaları	1.744.826,80	340.000,00	363.800,00	389.266,00	416.514,62	445.670,64	476.867,59	510.248,32	545.965,70	584.183,30	625.076,13
	Net Gelir	-1.744.826,80	-242.726,55	-155.634,82	-55.160,88	60.142,01	191.857,60	341.718,68	511.620,21	703.633,53	920.021,77	1.163.256,56
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-1.744.826,80	-1.969.054,56	-2.101.870,73	-2.145.356,53	-2.101.557,32	-1.972.483,10	-1.760.109,13	-1.466.376,39	-1.093.192,16	-642.430,51	-115.932,83
Toplam Net Fayda		-1.744.826,80	-1.855.897,52	-1.765.012,95	-1.476.822,35	-995.894,59	-326.719,27	526.291,94	1.558.804,19	2.766.558,21	4.145.369,17	5.691.125,53

Buna göre; projenin **altıncı** yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **5.691.125,53 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için proje bitiminden itibaren her yıl en az **5** kursiyerin istihdam edilmesi gerektiği hesap edilmiştir.

²⁶ TCMB, Yıllık Enflasyon Oranları; <http://evds.tcmb.gov.tr/anaweb/enflasyonTR.html>

6.2.8 Sultangazi Belediyesi

“Yaşlılara Bakım İstihdama Katılım”

Projede, toplam **115** işsiz gence yaşlı ve hasta bakımı alanında eğitim verilerek istihdam edilebilirlikleri artırılmış olup; bunlardan **12**'sinin istihdam edilmesi sağlanmıştır. Eğitim faaliyetlerinin proje süresi ile sınırlı kaldığı beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek için Ajans ve Belediye bütçelerinden toplam **171.627,83 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	128.720,88	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	42.906,96	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	0,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	244.931,83	0,00
Genel Toplam	244.931,83	

Faydalar

Bu proje kapsamında sağlanan en önemli fayda; eğitim verilen gençlerin iş sahibi olarak elde ettikleri ücret gelirleridir. Söz konusu gelirin belirlenmesinde, yapılan işlerin nitelikleri dikkate alınarak, TÜİK 2010 Yılı Kazanç Yapısı Araştırmasında *Hizmet ve Satış Elemanları* için tespit edilen yıllık ortalama brüt ücret tutarı olan 12.922,00 TL esas alınmış olup²⁷; sonraki yıllar için enflasyon oranlarında artırılmıştır. Bu tutar, gelir vergisi ve sosyal sigorta primi kesintileri düşülerek netleştirilmiştir.

Brüt ücretlerden yapılan kesintilere ilave olarak işverenlerin devlete ödemesi gereken prim tutarları da ayrıca hesaplanmıştır. Söz konusu vergi ve primler projenin devlete doğrudan sağladığı faydayı oluşturmaktadır.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- proje süresi ile sınırlı olarak yürütülen eğitim faaliyeti sonucu istihdam edilenlerin sayısının her yıl 12 olarak sabit kalacağı,

²⁷ TÜİK, Kazanç Yapısı Araştırması,2010; http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1533

- belirlenen ücret tutarının 2013 yılına kadar gerçekleşen enflasyon oranlarında²⁸, takip eden yıllarda ise yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- ücretlerden ortalama %17 oranında gelir vergisi ve %15 oranında SGK primi kesileceği,
- ayrıca, devletin %22 oranında SGK primi işveren payını tahsil edeceği,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
		01.07.2011 30.06.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kursiyer Gençler	Ücretler	0,00	195.272,86	208.941,96	223.567,90	239.217,65	255.962,89	273.880,29	293.051,91	313.565,55	335.515,13	359.001,19
	ücretlerden vergi ve SGK kesintileri	0,00	62.487,32	66.861,43	71.541,73	76.549,65	81.908,12	87.641,69	93.776,61	100.340,97	107.364,84	114.880,38
	Net Gelir	0,00	132.785,55	142.080,54	152.026,17	162.668,00	174.054,77	186.238,60	199.275,30	213.224,57	228.150,29	244.120,81
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	122.665,63	243.914,80	363.763,87	482.228,99	599.326,16	715.071,17	829.479,63	942.566,97	1.054.348,46	1.164.839,17
Devlet	ücretler üzerinden vergi ve SGK tahsilatı		105.447,35	112.828,66	120.726,67	129.177,53	138.219,96	147.895,36	158.248,03	169.325,40	181.178,17	193.860,64
	proje harcamaları	244.931,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Net Gelir	-244.931,83	105.447,35	112.828,66	120.726,67	129.177,53	138.219,96	147.895,36	158.248,03	169.325,40	181.178,17	193.860,64
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-244.931,83	-147.520,89	-51.234,78	43.939,48	138.014,72	231.003,65	322.918,80	413.772,58	503.577,24	592.344,89	680.087,51
Toplam Net Fayda		-244.931,83	-24.855,25	192.680,02	407.703,34	620.243,71	830.329,81	1.037.989,97	1.243.252,21	1.446.144,21	1.646.693,35	1.844.926,68

Buna göre; projenin **ikinci** yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **1.844.926,68 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için en az **2** kursiyerin istihdam edilmesi gerektiği hesap edilmiştir.

²⁸ TCMB, Yıllık Enflasyon Oranları; <http://evds.tcmb.gov.tr/anaweb/enflasyonTR.html>

6.2.9 Bağcılar Belediyesi

“Engelliler Akademisi Projesi”

Proje kapsamında geliştirilen Engelliler Sarayında muhasebe, tekstil, halı dokumacılığı ve kuaförlük gibi birçok alanda toplam 1.267 engelliye mesleki eğitimler verilerek istihdam edilebilirlikleri artırılmış olup; bunlardan 85'inin istihdam edilmesi sağlanmıştır. Söz konusu eğitimlerin proje sonrası devam ettirildiği beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek için Ajans ve Belediye bütçelerinden toplam **1.115.855,37 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır. Belediye ise proje bütçesi dışında **600.000,00 TL** harcadığını beyan etmiştir.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	836.779,94	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	279.075,43	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	600.000,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	1.789.159,37	0,00
Genel Toplam	1.789.159,37	

Ayrıca, proje sonrasında faaliyetlerin sürdürülmesi halinde okulun idari maliyetlerinin karşılanması gerekecektir. İnsan kaynakları ve sarf malzemeleri maliyetlerinin yaklaşık tutarı esas alınarak 2013 yılı bazında idari maliyetler toplamı **675.000,00 TL** tutarında hesaplanmıştır.

Faydalar

Proje kapsamında sağlanan en önemli fayda; eğitim verilen engellilerin iş sahibi olarak elde ettikleri ücret gelirleridir. Söz konusu gelirin belirlenmesinde, yapılan işlerin nitelikleri dikkate alınarak, TÜİK 2010 Yılı Kazanç Yapısı Araştırmasında *Hizmet ve Satış Elemanları* için tespit edilen yıllık ortalama brüt ücret tutarı olan 12.922,00 TL esas alınmış olup²⁹; sonraki yıllar için enflasyon oranlarında artırılmıştır. Bu tutar, gelir vergisi ve sosyal sigorta primi kesintileri düşülerek netleştirilmiştir.

Brüt ücretlerden yapılan kesintilere ilave olarak işverenlerin devlete ödemesi gereken prim tutarları da ayrıca hesaplanmıştır. Söz konusu vergi ve primler projenin devlete doğrudan sağladığı faydayı oluşturmaktadır.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

²⁹ TÜİK, Kazanç Yapısı Araştırması,2010; http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1533

- verilen eğitimlerin sonraki yıllarda da sürdürüleceği ve 2014 yılının ilk 4 ayında 82 kursiyerin daha istihdam edildiği beyan edildiğinden istihdam edilenlerin sayısının her yıl 85 civarında artacağı,
- belirlenen ücret tutarının 2013 yılına kadar gerçekleşen enflasyon oranlarında³⁰, takip eden yıllarda ise yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı
- 2013 yılı için hesaplanan idari maliyetler tutarının takip eden yıllarda yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- ücretlerden ortalama %17 oranında gelir vergisi ve %15 oranında SGK primi kesileceği,
- ayrıca, devletin %22 oranında SGK primi işveren payını tahsil edeceği,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
		01.07.2011 31.12.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Engelliler	Ücretler	0,00	1.383.182,78	2.960.011,15	4.750.817,90	6.777.833,53	9.065.352,35	11.639.912,42	14.530.490,67	17.768.714,31	21.389.089,85	25.429.251,26
	ücretlerden vergi ve SGK kesintileri	0,00	442.618,49	947.203,57	1.520.261,73	2.168.906,73	2.900.912,75	3.724.771,97	4.649.757,01	5.685.988,58	6.844.508,75	8.137.360,40
	Net Gelir	0,00	940.564,29	2.012.807,58	3.230.556,17	4.608.926,80	6.164.439,60	7.915.140,45	9.880.733,66	12.082.725,73	14.544.581,10	17.291.890,86
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	868.881,56	2.586.578,14	5.133.370,75	8.489.882,65	12.637.074,02	17.556.236,81	23.228.989,60	29.637.272,52	36.763.342,32	44.589.767,46
Devlet	ücretler üzerinden vergi ve SGK tahsilatı		746.918,70	1.598.406,02	2.565.441,66	3.660.030,11	4.895.290,27	6.285.552,71	7.846.464,96	9.595.105,73	11.550.108,52	13.731.795,68
	proje harcamaları	1.789.159,37	675.000,00	722.250,00	772.807,50	826.904,03	884.787,31	946.722,42	1.012.992,99	1.083.902,50	1.159.775,67	1.240.959,97
	Net Gelir	-1.789.159,37	71.918,70	876.156,02	1.792.634,16	2.833.126,08	4.010.502,96	5.338.830,29	6.833.471,97	8.511.203,23	10.390.332,85	12.490.835,71
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-1.789.159,37	-1.722.721,77	-975.024,77	438.189,31	2.501.450,85	5.199.558,76	8.517.576,37	12.440.827,26	16.954.891,35	22.045.600,85	27.699.036,40
Toplam Net Fayda		-1.789.159,37	-853.840,21	1.611.553,37	5.571.560,06	10.991.333,49	17.836.632,79	26.073.813,18	35.669.816,86	46.592.163,86	58.808.943,17	72.288.803,86

Buna göre; projenin **ikinci** yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **72.288.803,86 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için proje bitiminden itibaren her yıl en az **9** kursiyerin istihdam edilmesi gerektiği veya mevcut istihdamın 2014 yılı ortasına kadar çalışmasının yeterli olacağı hesap edilmiştir.

³⁰ TCMB, Yıllık Enflasyon Oranları; <http://evds.tcmb.gov.tr/anaweb/enflasyonTR.html>

6.2.10 Esenyurt Belediyesi

“Romanların Sosyal ve Ekonomik Hayata Entegrasyonu Projesi”

Dezavantajlı konumda bulunan **61 Roman vatandaşı** proje kapsamında kişisel gelişim ve seracılık eğitimleri verilerek istihdam edilebilirlikleri artırılmış olup; bunlardan **2’sinin** istihdam edilmesi sağlanmıştır. Proje tamamlandıktan sonra talep gelmediğinden Merkezin gayri faal olduğu beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek amacıyla Ajans ve Belediye bütçelerinden toplam **521.000,20 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	390.750,15	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	130.250,05	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	0,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	594.304,20	0,00
Genel Toplam	594.304,20	

Faydalar

Proje kapsamında sağlanan en önemli fayda; eğitim verilen Romanların iş sahibi olarak elde ettikleri ücret gelirleridir. Söz konusu gelirin belirlenmesinde, yapılan işlerin nitelikleri dikkate alınarak, TÜİK 2010 Yılı Kazanç Yapısı Araştırmasında *Nitelikli Tarım, Ormanlık ve Su Ürünleri Çalışanları* için tespit edilen yıllık ortalama brüt ücret tutarı olan 14.091,00 TL esas alınmış olup³¹; sonraki yıllar için enflasyon oranlarında artırılmıştır. Bu tutar, gelir vergisi ve sosyal sigorta primi kesintileri düşülerek netleştirilmiştir.

Brüt ücretlerden yapılan kesintilere ilave olarak işverenlerin devlete ödemesi gereken prim tutarları da ayrıca hesaplanmıştır. Söz konusu vergi ve primler projenin devlete doğrudan sağladığı faydayı oluşturmaktadır.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- eğitim verilen 61 işsiz Roman vatandaş arasında istihdam edilenlerin sayısının her yıl 2 olarak sabit kalacağı,

³¹ TÜİK ,Kazanç Yapısı Araştırması,2010; http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1533

- belirlenen ücret tutarının 2013 yılına kadar gerçekleşen enflasyon oranlarında³², takip eden yıllarda ise yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- ücretlerden ortalama %17 oranında gelir vergisi ve %15 oranında SGK primi kesileceği,
- ayrıca, devletin %22 oranında SGK primi işveren payını tahsil edeceği,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
		01.07.2011 31.10.2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kursiyerler	Ücretler	0,00	35.489,73	37.974,01	40.632,19	43.476,45	46.519,80	49.776,19	53.260,52	56.988,75	60.977,97	65.246,43
	ücretlerden vergi ve SGK kesintileri	0,00	11.356,71	12.151,68	13.002,30	13.912,46	14.886,34	15.928,38	17.043,37	18.236,40	19.512,95	20.878,86
	Net Gelir	0,00	24.133,02	25.822,33	27.629,89	29.563,98	31.633,46	33.847,81	36.217,15	38.752,35	41.465,02	44.367,57
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	22.293,78	44.330,13	66.112,01	87.642,38	108.924,12	129.960,12	150.753,20	171.306,19	191.621,84	211.702,89
Devlet	ücretler üzerinden vergi ve SGK tahsilatı		19.164,46	20.505,97	21.941,38	23.477,28	25.120,69	26.879,14	28.760,68	30.773,93	32.928,10	35.233,07
	proje harcamaları	594.304,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Net Gelir	-594.304,20	19.164,46	20.505,97	21.941,38	23.477,28	25.120,69	26.879,14	28.760,68	30.773,93	32.928,10	35.233,07
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-594.304,20	-576.600,31	-559.100,86	-541.803,48	-524.705,84	-507.805,63	-491.100,58	-474.588,42	-458.266,93	-442.133,92	-426.187,19
Toplam Net Fayda		-594.304,20	-554.306,53	-514.770,73	-475.691,47	-437.063,46	-398.881,51	-361.140,46	-323.835,21	-286.960,75	-250.512,08	-214.484,30

Buna göre; projenin 10 yılda topluma sağlaması beklenen faydanın net bugünkü değerinin maliyetini karşılamayacağı hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için en az 4 kursiyerin istihdam edilmesi gerektiği veya 2 istihdam ile maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için 17 yıl bekleneceği hesap edilmiştir.

³² TCMB, Yıllık Enflasyon Oranları; <http://evds.tcmb.gov.tr/anaweb/enflasyonTR.html>

6.2.11 Sultanbeyli Belediyesi

“Kadın Korunma Evi Projesi”

Sultanbeyli Belediyesince geliştirilen bu projede Kadın Korunma Evi ve Kadın Dayanışma Masası kurulmuştur. Kadın Korunma Evi, İstanbul’da ilk defa tekil barınma konsepti ile hazırlanan bir proje olup **50** Kadın ve **75** çocuk kapasiteli, İstanbul’un en büyük korunma evidir. İçerisinde anaokulu, eğitim ve sosyal terapi sınıfları bulunmaktadır. Kadın Danışma Masası ise ilçedeki kadınlara sosyo-psikolojik danışmanlık hizmeti verme amacıyla kurulmuştur. Söz konusu tesislerin halen faal olarak hizmet verdiği beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek için Ajans ve Belediye bütçelerinden toplam **1.866.841,36 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır. Belediye ise proje bütçesi dışında **300.000,00 TL** harcadığını beyan etmiştir.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	970.757,51	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	896.083,85	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	300.000,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	2.240.145,36	0,00
Genel Toplam	2.240.145,36	

Ayrıca, proje sonrasında faaliyetlerin sürdürülmesi halinde korunma evinin idari maliyetlerinin karşılanması gerekecektir. 2013 yılı bazında her bir kadının ayda 500 TL civarında harcama doğuracağı varsayımıyla yıllık idari maliyetler toplamı **300.000,00 TL** (500 x 50 x 12) tutarında hesaplanmıştır.

Faydalar

Sultanbeyli Belediyesince yapılan araştırmalarda şiddete maruz kalmış kadınların çoğunun ev hanımı olduğu ve herhangi bir gelire sahip olmadıkları görülmüştür. Ekonomik açıdan zor durumda bulunan bu kadınlar için Kadın Korunma Evinin sağladığı en büyük fayda ücretsiz barınma ve psikolojik destek hizmeti sağlamasıdır. Söz konusu faydanın ekonomik değerinin belirlenmesinde, 2013 yılında Sultanbeyli civarındaki konutlarda yapılan piyasa araştırması sonucu tespit edilen aylık ortalama kira tutarı olan **600 TL** ve hastaneler tarafından SGK’ya psikiyatri muayene ücreti olarak bildirilen **110,00 TL/saat**³³ esas alınmıştır. Buna göre; 50 kadının yıllık kira maliyeti **360.000 TL** (50 x 600 x 12), yıllık psikolojik destek maliyeti ise ortalama haftada bir saat karşılığı toplam **286.000 TL** (50 x 110 x 52) tutarında hesap edilmiştir. Devlete sağlanan faydalar ise hesaplamamızda ihmal edilmiştir.

³³ <http://gss.sgk.gov.tr/OzelSHSBilgi/pages/ilaveUcretHesaplama.faces>

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- korunma evinde faaliyetlerin sürdürüleceği, ayrılan ve başvuran sayısının eşit olacağı ve böylece yıl boyunca yararlanan kadın sayısının 50 olarak sabit kalacağı,
- kira ve muayene ücretleri ile idari maliyetlerin yıllık %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi 01.07.2011 31.07.2012	1.Yıl 2013	2.Yıl 2014	3.Yıl 2015	4.Yıl 2016	5.Yıl 2017	6.Yıl 2018	7.Yıl 2019	8.Yıl 2020	9.Yıl 2021	10.Yıl 2022
Kadınlar	Fayda	0,00	646.000,00	691.220,00	739.605,40	791.377,78	846.774,22	906.048,42	969.471,81	1.037.334,83	1.109.948,27	1.187.644,65
	Maliyetler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Net Fayda	0,00	646.000,00	691.220,00	739.605,40	791.377,78	846.774,22	906.048,42	969.471,81	1.037.334,83	1.109.948,27	1.187.644,65
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	596.766,74	1.186.642,42	1.769.706,59	2.346.037,92	2.915.714,16	3.478.812,15	4.035.407,85	4.585.576,35	5.129.391,87	5.666.927,76
Devlet	Fayda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Maliyetler	2.240.145,36	300.000,00	321.000,00	343.470,00	367.512,90	393.238,80	420.765,52	450.219,11	481.734,44	515.455,85	551.537,76
	Net Fayda	-2.240.145,36	-300.000,00	-321.000,00	-343.470,00	-367.512,90	-393.238,80	-420.765,52	-450.219,11	-481.734,44	-515.455,85	-551.537,76
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-2.240.145,36	-2.517.281,62	-2.791.217,69	-3.061.990,53	-3.329.636,66	-3.594.192,19	-3.855.692,80	-4.114.173,78	-4.369.669,99	-4.622.215,89	-4.871.845,56
Toplam Net Fayda		-2.240.145,36	-1.920.514,88	-1.604.575,28	-1.292.283,94	-983.598,74	-678.478,03	-376.880,65	-78.765,93	215.906,37	507.175,98	795.082,20

Buna göre; projenin **sekizinci** yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **795.082,20 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için en az **37** kadının proje kapsamında oluşturulan kapasiteden yararlanması gerektiği hesap edilmiştir.

6.2.12 İl Milli Eğitim Müdürlüğü

“Otizmli Gençlerin Üretkenliğinin Artırılması ve İş Gücü Piyasasına Girişlerinin Desteklenmesi Projesi”

Türkiye genelinde 7-14 yaş gurubuna hizmet eden 33 Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi (OÇEM), 15-21 yaş grupları için oluşturulan 5 adet iş okulu bulunmaktadır. 2009-2010 MEB istatistiklerine göre OÇEM sınıflarına devam eden 1.206 çocuğun sadece 278'i iş okuluna devam edebilmektedir.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün yürüttüğü bu projede otistik gençlere yönelik bir iş okulu yapılmış olup; **20** otistik gencin turizm (kat ve çamaşırhane elemanlığı) ve tekstil (emprime baskı operatörlüğü) alanlarında istihdam edilebilirliklerini artırmak amacıyla eğitimler verilmektedir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek için Ajans ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü bütçelerinden toplam **1.485.450,49 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır. İl Müdürlüğü ise proje bütçesi dışında **200.000,00 TL** harcadığını beyan etmiştir.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	917.711,31	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	567.739,18	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	200.000,00	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	1.758.754,49	0,00
Genel Toplam	1.758.754,49	

Ayrıca, proje sonrasında faaliyetlerin sürdürülmesi halinde okulun idari maliyetlerinin karşılanması gerekecektir. İnsan kaynakları ve sarf malzemeleri maliyetlerinin yaklaşık tutarı esas alınarak 2013 yılı bazında idari maliyetler toplamı **200.000,00 TL** tutarında hesaplanmıştır.

Faydalar

Proje kapsamında sağlanan en önemli fayda; otistik gençlerin aldıkları eğitimler sonucu iş sahibi olarak elde etmeleri beklenen ücret gelirleridir. Söz konusu gelirin belirlenmesinde, öğrencilerin mezuniyetlerini müteakip iş gücüne dahil olacağı ve TÜİK 2011 Hane Halkı İşgücü İstatistiklerine göre³⁴ ortaokul veya dengi meslek okul mezunlarının istihdam oranı esas alınarak % 87,39'unun bir işe gireceği varsayılmıştır. TÜİK 2010 yılı Kazanç Yapısı Araştırmasında *Hizmet ve Satış Elemanları* ile *Tesis ve Makine Operatörleri* için belirlenen yıllık brüt ücret tutarları ortalaması olan 13.129,00 TL ((12.922+13.336)/2) esas alınmış olup³⁵; sonraki yıllar için enflasyon oranlarında artırılmıştır. Bu tutar, gelir vergisi ve sosyal sigorta primi kesintileri düşülerek netleştirilmiştir.

³⁴ TÜİK, Hane Halkı İşgücü İstatistikleri, 2011, syf. 25; http://www.tuik.gov.tr/IcerikGetir.do?istab_id=25

³⁵ TÜİK, Kazanç Yapısı Araştırması,2010; http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1533

Brüt ücretlerden yapılan kesintilere ilave olarak işverenlerin devlete ödemesi gereken prim tutarları da ayrıca hesaplanmıştır. Söz konusu vergi ve primler projenin devlete doğrudan sağladığı faydayı oluşturmaktadır.

Fayda Maliyet Analizi

Projenin fayda ve maliyetlerinin,

- 2018 yılından itibaren her yıl 20 civarında otistik öğrencinin mezun olacağı ve bunlardan 18'inin istihdam olunacağı,
- 2013 yılı için öngörülen idari maliyetler tutarının sonraki yıllarda %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- belirlenen ücret tutarının 2013 yılına kadar gerçekleşen enflasyon oranlarında³⁶, takip eden yıllarda ise yıllık sabit %7 enflasyon oranıyla artacağı,
- ücretlerden ortalama %17 oranında gelir vergisi ve %15 oranında SGK primi kesileceği,
- ayrıca, devletin %22 oranında SGK primi işveren payını tahsil edeceği,
- fonların alternatif getirisi olarak devlet borçlanma oranının yıllık sabit %8,25 olacağı,

varsayımıyla 10 yıllık projeksiyon yapılarak net bugünkü değerleri 2012 yılsonu itibariyle hesaplandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

		Proje Süresi 21.07.2011 20.04.2013	1.Yıl 2013	2.Yıl 2014	3.Yıl 2015	4.Yıl 2016	5.Yıl 2017	6.Yıl 2018	7.Yıl 2019	8.Yıl 2020	9.Yıl 2021	10.Yıl 2022
Otistik Gençler	Ücretler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	417.401,45	893.239,10	1.433.648,76	2.045.338,90	2.735.640,78
	ücretlerden vergi ve SGK kesintileri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	133.568,46	285.836,51	458.767,60	654.508,45	875.405,05
	Net Gelir	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	283.832,99	607.402,59	974.881,16	1.390.830,45	1.860.235,73
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	176.398,72	525.122,29	1.042.167,41	1.723.600,22	2.565.555,32
Devlet	ücretler üzerinden vergi ve SGK tahsilatı		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225.396,78	482.349,12	774.170,33	1.104.483,00	1.477.246,02
	proje harcamaları	1.758.754,49	200.000,00	214.000,00	228.980,00	245.008,60	262.159,20	280.510,35	300.146,07	321.156,30	343.637,24	367.691,84
	Net Gelir	-1.758.754,49	-200.000,00	-214.000,00	-228.980,00	-245.008,60	-262.159,20	-55.113,56	182.203,05	453.014,04	760.845,77	1.109.554,18
	Net Bugünkü Değer (Kümülatif)	-1.758.754,49	-1.943.511,99	-2.126.136,04	-2.306.651,26	-2.485.082,02	-2.661.452,37	-2.695.704,77	-2.591.097,88	-2.350.834,04	-1.978.060,15	-1.475.868,53
Toplam Net Fayda		-1.758.754,49	-1.943.511,99	-2.126.136,04	-2.306.651,26	-2.485.082,02	-2.661.452,37	-2.519.306,05	-2.065.975,59	-1.308.666,63	-254.459,93	1.089.686,79

Buna göre; projenin **onuncu** yıldan itibaren net fayda üreteceği ve 10 yılda topluma sağlaması beklenen net faydanın net bugünkü değerinin 2012 yılsonu itibariyle **1.089.686,79 TL** tutarında olduğu hesap edilmektedir.

Duyarlılık Analizi

10 yıl içinde maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için 2018 yılından itibaren her yıl en az **14** otistik öğrencinin istihdam edilmesi gerektiği hesap edilmiştir.

³⁶ TCMB, Yıllık Enflasyon Oranları; <http://evds.tcmb.gov.tr/anaweb/enflasyonTR.html>

6.2.13 İl Özel İdaresi

“Çocuk ve Gençlik Merkezi”

Proje kapsamında kurulan Çocuk ve Gençlik Merkezi'nin hedefi; cinsel istismara uğramış ve bu nedenden dolayı sosyal dışlanmaya maruz kalmış çocukların ve ailelerinin toplumla yeniden bütünleşmesine katkıda bulunmak ve çocukların sağlıklı bir gelecek kurmalarına destek olmaktır. Bu hedef doğrultusunda, cinsel istismara uğramış 54 çocuğa sosyal ve psikolojik rehabilitasyon hizmeti ile sanatsal kurslar (gitar, tiyatro, resim) ve matematik kursu verilmiştir. Ayrıca, konu ile ilgili kurumlarda çalışan sosyal hizmetler uzmanları ve psikologlardan oluşan 40 kişilik bir gruba eğitimler verilmiştir. Söz konusu faaliyetlerin proje süresi ile sınırlı kaldığı beyan edilmiştir.

Maliyetler

Projede yer alan faaliyetleri gerçekleştirebilmek için Ajans ve İl Özel İdaresi bütçelerinden toplam **663.100,83 TL** tutarında harcama yapılmıştır. Ayrıca, Ajans ilgili mali destek programının yürütülmesi süresince genel hizmetler maliyeti olarak proje başına ortalama **73.304,00 TL** tutarında harcama yapmıştır. İl Özel İdaresi ise proje bütçesi dışında **215.709,60 TL** harcadığını beyan etmiştir.

	Kamu	Özel
Ajansın Destek Harcaması	497.325,62	
Ajansın Genel Hizmet Maliyeti	73.304,00	
Yararlanıcının Eş Finansman Harcaması	165.775,21	0,00
Yararlanıcının Bütçe Dışı Harcamaları	215.709,60	0,00
Toplam (Kamu / Özel)	952.114,43	0,00
Genel Toplam	952.114,43	

Faydalar

Proje kapsamında verilen rehabilitasyon hizmetinden 54 çocuk yararlanmıştır. Söz konusu faydanın ekonomik değerinin belirlenmesinde, SGK ile anlaşmalı özel hastaneler için psikiyatri muayene ücreti olarak belirlenen 110,00 TL esas alınmıştır.³⁷ Bu rehabilitasyon hizmetlerinden bir yıl boyunca haftada asgari bir kez olmak üzere toplam 52 defa yararlanıldığı varsayıldığında, 54 çocuk için toplam fayda değeri **308.880,00 TL** (54 x 52 x 110) olarak hesap edilmiştir.

Ayrıca, çocuklar 3 sınıfa ayrılarak 113 saat gitar, 89 saat tiyatro ve 123 saat resim kursu olmak üzere toplam 325 saat kurs verilmiştir. Yapılan piyasa araştırmasında bu tarz sanatsal kursların grup dersi saatlik ücretinin 20 TL civarında olduğu görülmüştür. Buna göre, söz konusu kursların 54 çocuk için toplam fayda değeri **117.000,00 TL** (325 x (54/3) x 20) olarak belirlenmiştir. Diğer yandan, çocuklara 119 saat matematik kursu verilmiştir. Matematik grup dersi saatlik ücretinin piyasada 10 TL civarında olduğu ve buna göre kursun 54 çocuk için toplam fayda değerinin **64.260,00 TL** (10 x 119 x 54) olduğu tespit edilmiştir.

³⁷ <http://gss.sgk.gov.tr/OzelSHSBilgi/pages/ilaveUcretHesaplama.faces>

Sosyal hizmetler uzmanları ve psikologlardan oluşan 40 kişilik bir gruba toplam 21 gün göz hareketleriyle duyarsızlaştırma ve yeniden işleme eğitimi (EMDR) ile toplam 16 gün stratejik aile terapisi, temel danışmanlık ve yardım becerileri ve bilişsel davranışçı terapi alanlarında eğitimler verilmiştir. Yapılan piyasa araştırmasında; EMDR I. ve II. düzey eğitimlerinin toplam 4.366 TL, stratejik aile terapisi eğitiminin 2.077 TL, temel danışmanlık ve yardım becerileri eğitiminin 708 TL, bilişsel davranışçı terapi eğitiminin ise 1.770 TL olmak üzere toplam 8.921 TL kişi başı ücreti olduğu görülmüştür. Buna göre, söz konusu kursların 40 uzman için toplam fayda değeri **356.840,00 TL** (40 x 8.921) olarak belirlenmiştir.

Devlete sağlanan faydalar ise hesaplamamızda ihmal edilmiştir. Böylece, projenin bir yılda ürettiği toplam fayda değeri **846.980,00 TL** olarak hesap edilmiştir.

Fayda Maliyet Analizi

Proje süresi sona erdikten sonra faaliyetlerin devam ettirilmediği göz önünde bulundurularak, fayda ve maliyetlere ilişkin bir projeksiyon yapılmamıştır. Süresi içinde üretilen fayda değeri ise maliyetlerini karşılamamaktadır.

Duyarlılık Analizi

Maliyetleri karşılayacak değerde fayda üretebilmek için en az 66 çocuğun rehabilite edilmesi gerektiği hesap edilmiştir.

6.3 PROGRAM BAZINDA DEĞERLENDİRMELER

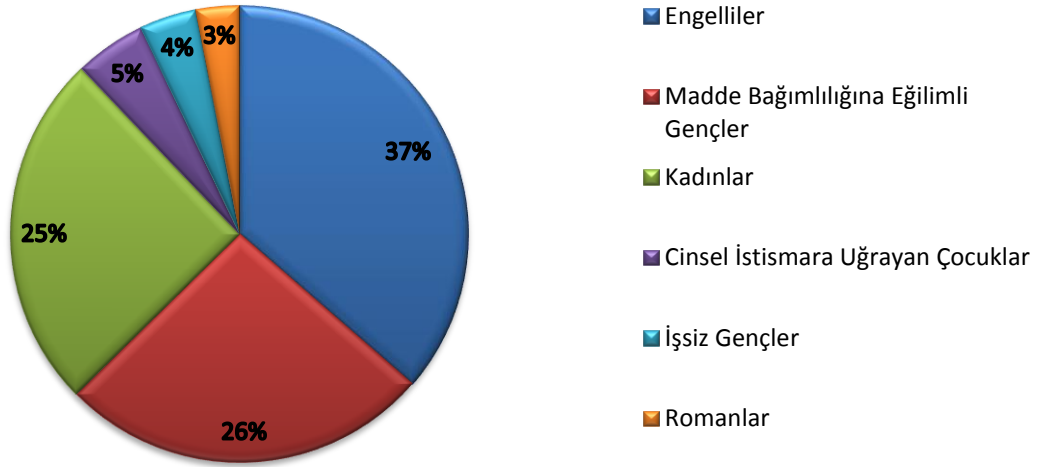
Program kapsamında proje yürüten yararlanıcılar; kaymakamlıklar, il müdürlükleri, il özel idaresi ve belediyeler gibi kamu kurumlarıdır. Bu nedenle projeleri gerçekleştirebilmek için yapılan harcamaların tümü kamu kurumlarınca karşılanmıştır.

Hedef Grubu	Yararlanıcı	Ajansın Maliyeti (TL)	Yararlanıcının Maliyeti (TL)	Toplam Maliyet (TL)	Genel Toplamdaki Payı
ENGELLİLER	ÇATALCA KAYMAKAMLIĞI	514.986,53	147.227,51	662.214,04	4%
	TUZLA KAYMAKAMLIĞI	929.503,83	337.399,94	1.266.903,77	7%
	ÇEKMEKÖY KAYMAKAMLIĞI	690.568,00	205.754,67	896.322,66	5%
	BAĞCILAR BELEDİYESİ	910.083,94	879.075,43	1.789.159,37	10%
	İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	991.015,31	767.739,18	1.758.754,49	10%
	Hedef Grup Toplamı	4.036.157,60	2.337.196,72	6.373.354,33	36%
İŞSİZ GENÇLER	EYÜP BELEDİYESİ	376.020,46	100.905,49	476.925,95	3%
	SULTANGAZİ BELEDİYESİ	202.024,88	42.906,96	244.931,83	1%
	Hedef Grup Toplamı	578.045,34	143.812,45	721.857,79	4%
KADINLAR	ESENLER BELEDİYESİ	337.165,87	87.953,96	425.119,83	2%
	ŞİLE BELEDİYESİ	982.475,19	762.351,61	1.744.826,80	10%
	SULTANBEYLİ BELEDİYESİ	1.044.061,51	1.196.083,85	2.240.145,36	13%
	Hedef Grup Toplamı	2.363.702,57	2.046.389,42	4.410.091,99	25%
MADDE BAĞIMLILIĞINA EĞİLİMLİ GENÇLER	İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ	858.039,11	3.833.345,10	4.691.384,21	26%
ROMAN VATANDAŞLAR	ESENYURT BELEDİYESİ	464.054,15	130.250,05	594.304,20	3%
CİNSEL İSTİSMARA UĞRAYAN ÇOCUKLAR	İL ÖZEL İDARESİ	570.629,62	381.484,81	952.114,43	5%
Genel Toplam		8.870.628,39	8.872.478,55	17.743.106,94	

Tamamlanan 13 projeye Ajans tarafından toplamda 7,9 milyon TL tutarında destek sağlanmış, kamu kurumları ise projeler süresince eş finansman ve bütçe dışı maliyetler toplamı olarak 8,8 milyon TL tutarında harcama yapmıştır. Ajansın söz konusu destek programını yürütmek için ayrıca katlandığı genel hizmet maliyeti 953 bin TL olarak hesaplanmıştır. Böylece **projeler süresince gerçekleşen toplam maliyet 17,7 milyon TL**'ye ulaşmış olup; yarısı Ajans kaynaklarından karşılanmıştır.

Söz konusu maliyetin %36'sı engellilere, %26'sı madde bağımlılığına eğilimli gençlere, %25'i kadınlara, %5'i cinsel istismara uğrayan çocuklara, %4'ü işsiz gençlere, %3'ü ise Roman vatandaşlara yönelik projelerde gerçekleştirilmiştir.

Harcamaların Hedef Grupları Bazında Dağılımı

Hedef Grubu	Yararlanıcı	istihdam (gerçekleşen)	istihdam (beklenen)	rehabilitasyon (gerçekleşen)	rehabilitasyon (beklenen)	personel+aile eğitimleri	psikolojik destek	barınma	farkındalık
ENGELLİLER	ÇATALCA KAYMAKAMLIĞI			70	100				
	TUZLA KAYMAKAMLIĞI	0	30						
	ÇEKMEKÖY KAYMAKAMLIĞI			90	100	718			
	BAĞCILAR BELEDİYESİ	85	765						
	İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	0	90						
	Hedef Grup Toplamı	85	885	160	200	718	0	0	0
İŞSİZ GENÇLER	EYÜP BELEDİYESİ	48	0						
	SULTANGAZİ BELEDİYESİ	12	0						
	Hedef Grup Toplamı	60	0	0	0	0	0	0	0
KADINLAR	ESENLER BELEDİYESİ	20	0						
	ŞİLE BELEDİYESİ	11	99						
	SULTANBEYLİ BELEDİYESİ						50	50	
	Hedef Grup Toplamı	31	99	0	0	0	50	50	0
MADDE BAĞIMLILIĞINA EĞİLİMLİ GENÇLER	İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ								1.435
ROMAN VATANDAŞLAR	ESENYURT BELEDİYESİ	2	0						
CİNSEL İSTİSMARA UĞRAYAN ÇOCUKLAR	İL ÖZEL İDARESİ			54		94			
Genel Toplam		178	984	214	200	812	50	50	1.435

Gerçekleşen ve beklenen istihdama ilişkin hesaplanan yasal yükümlülükler tutarı ile tasarruf edilmesi beklenen bağımlılık tedavisi masrafları toplamından (tamamı kamu kurumlarınca karşılanan) proje harcamaları tutarını düşerek devletin kurumsal olarak elde etmesi beklenen net fayda değerine ulaşılmıştır. Gerçekleşen ve beklenen istihdama ilişkin hesaplanan net ücretler ile verilen ve verilmesi beklenen rehabilitasyon, psikolojik destek, eğitim ve barınma hizmetlerinin piyasa değerleri toplamı ise hedef gruplarının elde etmesi beklenen net fayda değerini oluşturmuştur.

10 yıllık projeksiyonda elde edilmesi beklenen faydanın parasal değeri, net bugünkü değer (NBD) formülüyle proje faaliyetlerinin tamamlandığı 2012 yılsonu itibariyle hesaplanmış olup aşağıdaki tablo ortaya çıkmıştır.

Hedef Grubu	Yararlanıcı	Net Fayda [Hedef Grubu] (TL)	Net Fayda [Devlet] (TL)	Net Fayda [Toplam] (TL)
ENGELLİLER	ÇATALCA KAYMAKAMLIĞI	3.201.918,58	-1.610.816,69	1.591.101,89
	TUZLA KAYMAKAMLIĞI	1.484.850,58	-87.757,72	1.397.092,87
	ÇEKMEKÖY KAYMAKAMLIĞI	3.733.164,35	-2.115.954,64	1.617.209,70
	BAĞCILAR BELEDİYESİ	44.589.767,46	27.699.036,40	72.288.803,86
	İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	2.565.555,32	-1.475.868,53	1.089.686,79
	Hedef Grup Toplamı	55.575.256,29	22.408.638,82	77.983.895,11
İŞSİZ GENÇLER	EYÜP BELEDİYESİ	6.805.862,65	4.927.729,68	11.733.592,33
	SULTANGAZİ BELEDİYESİ	1.164.839,17	680.087,50	1.844.926,67
	Hedef Grup Toplamı	7.970.701,82	5.607.817,18	13.578.519,00
KADINLAR	ESENLER BELEDİYESİ	1.831.122,60	1.029.006,95	2.860.129,55
	ŞİLE BELEDİYESİ	5.807.058,37	-115.932,83	5.691.125,53
	SULTANBEYLİ BELEDİYESİ	5.666.927,76	-4.871.845,56	795.082,20
	Hedef Grup Toplamı	13.305.108,73	-3.958.771,45	9.346.337,28
MADDE BAĞIMLILIĞINA EĞİLİMLİ GENÇLER	İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ	0,00	1.048.615,79	1.048.615,79
ROMAN VATANDAŞLAR	ESENYURT BELEDİYESİ	211.702,89	-426.187,19	-214.484,30
CİNSEL İSTİSMARA UĞRAYAN ÇOCUKLAR	İL ÖZEL İDARESİ	846.980,00	-952.114,43	-105.134,43
Genel Toplam		77.909.749,73	23.727.998,72	101.637.748,45

Buna göre, 10 yılın sonunda ulaşılmaması beklenen toplam net faydanın net bugünkü değeri 2012 yılsonu itibariyle yaklaşık 102 milyon TL olarak hesap edilmiş olup; yaklaşık %77'sini hedef gruplarına sağlanan fayda oluşturmaktadır.

Faydanın büyüklüğü ve sürekliliği üzerindeki en önemli etken proje faaliyetleri sonucunda sağlanan istihdam olmuştur. 10 yıllık projeksiyonda gerçekleşen ve gerçekleşmesi beklenen toplam 1.162 kişilik istihdamın %84'ünün engellilere yönelik projelerin sonucu olduğu ve hesaplanan toplam net faydanın %77'sinin kaynağı olduğu gözlemlenmiştir. Bu projelerde sonraki yıllarda da istihdam doğuracak yapıların kurulmuş olması dikkat çekmektedir. Özellikle, istihdam sağlamada en yüksek kapasiteye sahip Bağcılar Belediyesi'nin projesinden beklenen net faydanın toplam içindeki payı %71 düzeyindedir.

Madde bağımlılığına eğilimli gençlere ve cinsel istismara uğrayan çocuklara yönelik projeler, üretilen faydanın proje süresi ile sınırlı olduğu, sürekliliğini sağlayamamış ve fayda üretimi konusunda en düşük etkinliğe sahip projelerdir. Bu kapsamda, İl Emniyet Müdürlüğü'nün projesinin net fayda değeri 1 milyon TL ile sınırlı kalmıştır. İl Özel İdaresi'nin projesi ise maliyetlerini karşılayacak düzeyde fayda üretememiştir.

Yapım işi maliyeti %90'lık paya sahip olan Esenyurt Belediyesi'nin Roman vatandaşlara yönelik projesi, düşük istihdam ve sürekliliğin sağlanamaması nedeniyle 10 yıllık projeksiyonda bile net fayda değerine ulaşması beklenmemektedir. Maliyetleri karşılayacak düzeyde fayda değerine ancak ikinci 5 yıllık dönemde ulaşması beklenen Tuzla Kaymakamlığı, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Şile Belediyesi ve Sultanbeyli Belediyesi'nin projelerinin maliyetleri incelendiğinde de yapım işi giderlerinin önemli paylara sahip olduğu tespit edilmiştir

Yararlanıcı	Yapım İşİ Maliyetinin Payı	Maliyeti Karşılacak Düzeyde Faydaya Ulaşılan Yıl
İL ÖZEL İDARESİ	0%	-
İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ	0%	proje süresinde
ÇEKMEKÖY KAYMAKAMLIĞI	0%	1.YIL
EYÜP BELEDİYESİ	5%	1.YIL
BAĞCILAR BELEDİYESİ	0%	2. YIL
ÇATALCA KAYMAKAMLIĞI	15%	2. YIL
SULTANGAZİ BELEDİYESİ	0%	2.YIL
ESENLER BELEDİYESİ	0%	2.YIL
ŞİLE BELEDİYESİ	23%	6.YIL
TUZLA KAYMAKAMLIĞI	74%	7. YIL
SULTANBEYLİ BELEDİYESİ	81%	8.YIL
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	74%	10.YIL
ESENYURT BELEDİYESİ	90%	(17.YIL)

Her bir projenin 10 yıllık projeksiyonda ürettiği ve üretmesi beklenen faydaların parasal değerleri toplamı ile katlanılan ve katlanılması beklenen maliyetler toplamının 2012 yılsonu itibariyle net bugünkü değerleri birbirine oranlandığında aşağıdaki tablo ortaya çıkmaktadır.

Hedef Grubu	Yararlanıcı	Toplam Fayda (TL)	Toplam Maliyet (TL)	Toplam Fayda / Toplam Maliyet
ENGELLİLER	ÇATALCA KAYMAKAMLIĞI	3.201.918,58	1.610.816,69	1,99
	TUZLA KAYMAKAMLIĞI	2.663.996,63	1.266.903,77	2,10
	ÇEKMEKÖY KAYMAKAMLIĞI	3.733.164,35	2.115.954,64	1,76
	BAĞCILAR BELEDİYESİ	79.999.288,68	7.710.484,82	10,38
	İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	4.602.908,07	3.513.221,28	1,31
	Hedef Grup Toplamı	94.201.276,31	16.217.381,20	5,81
İŞSİZ GENÇLER	EYÜP BELEDİYESİ	12.210.518,28	476.925,95	25,60
	SULTANGAZİ BELEDİYESİ	2.089.858,51	244.931,83	8,53
	Hedef Grup Toplamı	14.300.376,79	721.857,79	19,81
KADINLAR	ESENLER BELEDİYESİ	3.285.249,38	425.119,83	7,73
	ŞİLE BELEDİYESİ	10.418.545,89	4.727.420,36	2,20
	SULTANBEYLİ BELEDİYESİ	5.666.927,76	4.871.845,56	1,16
	Hedef Grup Toplamı	19.370.723,03	10.024.385,75	1,93
MADDE BAĞIMLILIĞINA EĞİLİMLİ GENÇLER	İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ	5.740.000,00	4.691.384,21	1,22
ROMAN VATANDAŞLAR	ESENYURT BELEDİYESİ	379.819,90	594.304,20	0,64
CİNSEL İSTİSMARA UĞRAYAN ÇOCUKLAR	İL ÖZEL İDARESİ	846.980,00	952.114,43	0,89
Genel Toplam		134.839.176,02	33.201.427,57	4,06

Buna göre;

- rehabilitasyon ve farkındalık artırma projelerinin (Çatalca Kaymakamlığı, Çekmeköy Kaymakamlığı, Sultanbeyli Belediyesi, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Özel İdaresi) istihdam sağlayan projelere göre daha az etkin olduğu,
- istihdam sağlayan projeler arasında işin niteliğinin ve buna göre kazanılan ücret düzeyinin etkinliği artırıcı etkisi olduğu,

Yararlanıcı	Toplam Fayda / Toplam Maliyet	2013 Yıllık Ücret Düzeyi (TL)
EYÜP BELEDİYESİ	25,60	23.769,38
BAĞCILAR BELEDİYESİ	10,38	16.272,74
SULTANGAZİ BELEDİYESİ	8,53	16.272,74
ESENLER BELEDİYESİ	7,73	15.348,41

- yapım işi maliyetlerinin ise etkinliği düşürdüğü,

Yararlanıcı	Toplam Fayda / Toplam Maliyet	Yapım İşi Maliyetinin Payı
ŞİLE BELEDİYESİ	2,20	23%
TUZLA KAYMAKAMLIĞI	2,10	74%
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	1,31	74%
SULTANBEYLİ BELEDİYESİ	1,16	81%
ESENYURT BELEDİYESİ	0,64	90%

gözlemlenmiş olup; 10 yıl içinde,

- **toplumun net kazancının proje harcamalarının 3 katına ulaşması,**
- **devletin harcadığını %70 fazlası ile geri alması ve 2,3 katı değerinde hedef gruplarına net fayda sağlaması,**

Fayda Sağlanan	Toplam Fayda (TL)	Toplam Fayda / Toplam Maliyet
DEVLET	56.929.426,29	1,7
HEDEF GRUPLARI	77.909.749,73	2,3

beklenmektedir.

Program kapsamında yürütülen projelerin 10 yıllık projeksiyonda hesaplanan net faydalarının 2012 yılsonu itibariyle net bugünkü değerleri aşağıda özetlenmiştir.

Hedef Grubu	Yararlanıcı	TOPLAM NET FAYDA										
		(kümülatif)										
		Proje Süresi	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5.Yıl	6.Yıl	7.Yıl	8.Yıl	9.Yıl	10.Yıl
	2011-2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
ENGELLİLER	ÇATALCA KAYMAKAMLIĞI	-353.934,04	-149.108,28	53.352,28	253.474,96	451.286,75	646.814,35	840.084,12	1.031.122,13	1.219.954,17	1.406.605,70	1.591.101,89
	TUZLA KAYMAKAMLIĞI	-1.266.903,77	-1.214.992,81	-1.112.369,76	-960.212,72	-759.679,35	-511.907,17	-218.013,89	120.902,31	503.762,43	929.506,43	1.397.092,87
	ÇEKMEKÖY KAYMAKAMLIĞI	46.547,34	211.948,96	375.440,64	537.044,42	696.782,11	854.675,25	1.010.745,14	1.165.012,85	1.317.499,17	1.468.224,67	1.617.209,70
	BAĞCILAR BELEDİYESİ	-1.789.159,37	-853.840,21	1.611.553,37	5.571.560,06	10.991.333,49	17.836.632,78	26.073.813,18	35.669.816,85	46.592.163,86	58.808.943,16	72.288.803,86
	İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	-1.758.754,49	-1.943.511,99	-2.126.136,04	-2.306.651,26	-2.485.082,02	-2.661.452,37	-2.519.306,05	-2.065.975,59	-1.308.666,63	-254.459,93	1.089.686,79
İŞSİZ GENÇLER	EYÜP BELEDİYESİ	-476.925,95	808.926,20	2.079.930,17	3.336.257,42	4.578.077,43	5.805.557,71	7.018.863,86	8.218.159,54	9.403.606,55	10.575.364,78	11.733.592,33
	SULTANGAZİ BELEDİYESİ	-244.931,83	-24.855,26	192.680,02	407.703,34	620.243,71	830.329,81	1.037.989,97	1.243.252,20	1.446.144,20	1.646.693,34	1.844.926,67
KADINLAR	ESENLER BELEDİYESİ	-425.119,83	-79.160,31	262.804,29	600.820,11	934.932,74	1.265.187,26	1.591.628,21	1.914.299,64	2.233.245,08	2.548.507,54	2.860.129,55
	ŞİLE BELEDİYESİ	-1.744.826,80	-1.855.897,52	-1.765.012,95	-1.476.822,35	-995.894,58	-326.719,27	526.291,94	1.558.804,19	2.766.558,21	4.145.369,17	5.691.125,53
	SULTANBEYLİ BELEDİYESİ	-2.240.145,36	-1.920.514,88	-1.604.575,28	-1.292.283,94	-983.598,74	-678.478,03	-376.880,65	-78.765,93	215.906,37	507.175,98	795.082,20
MADDE BAĞIMLILIĞINA EĞİLİMLİ GENÇLER	İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79	1.048.615,79
ROMAN VATANDAŞLAR	ESENYURT BELEDİYESİ	-594.304,20	-554.306,53	-514.770,73	-475.691,47	-437.063,46	-398.881,51	-361.140,46	-323.835,21	-286.960,75	-250.512,08	-214.484,30
CİNSEL İSTİSMARA UĞRAYAN ÇOCUKLAR	İL ÖZEL İDARESİ	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43	-105.134,43
Genel Toplam		-9.904.976,94	-6.631.831,28	-1.603.622,64	5.138.679,91	13.554.819,44	23.605.240,16	35.567.556,72	49.396.274,35	65.046.694,01	82.474.900,13	101.637.748,45

Buna göre; programın **üçüncü** yıldan (2015 yılından) itibaren net fayda üreteceği hesap edilmektedir. Bağcılar Belediyesi'nin projesi toplama dahil edilmediğinde; mevcut durumda 5 yılda elde edilmesi beklenen net fayda değerine ancak 10 yılda ulaşılabileceği öngörülmektedir.

7 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ANALİZİ

Projelerin sürdürülebilirliği, yani proje kapsamında yürütülen faaliyetlerin Ajans desteği sona erdikten sonra fayda üretmeye devam edip etmediği, söz konusu faaliyetlerin sürekliliği ve üretilmiş olan faydaların sürdürülebilirliği üzerinden değerlendirilmiştir:

- Faaliyetlerini sürdürerek fayda üretmekte olan ya da sürdürülebilir faydalar üretmiş olan projelerin sürdürülebilir olduğu,
- Hem faaliyetlerini sürdürmeyen hem de sürdürülebilir faydalar üretmemiş olan projelerin ise sürdürülebilir olmadığı,

sonucuna varılmıştır.

Yararlanıcı	Proje Faaliyetleri Sürdürülmektedir (A)	Projede Sürdürülebilir Fayda Üretilmiştir (B)	Açıklama	Projenin Sürdürülebilirliği Sağlanmıştır (MAK(A;B))
İl Emniyet Müdürlüğü	1	0	üretilen fayda sürdürülebilir olmamakla beraber faaliyetler sürdürülerek fayda üretmeye devam edilmektedir	1
Eyüp Belediyesi	0	1	faaliyetler sürdürülmemekle birlikte projede sürdürülebilir faydalar üretilmiştir.	1
Esenler Belediyesi	0	1	faaliyetler sürdürülmemekle birlikte projede sürdürülebilir faydalar üretilmiştir.	1
Çatalca Kaymakamlığı	1	0	üretilen fayda sürdürülebilir olmamakla beraber faaliyetler sürdürülerek fayda üretmeye devam edilmektedir	1
Tuzla Kaymakamlığı	0	1	faaliyetler sürdürülmemekle birlikte projede sürdürülebilir faydalar üretilmiştir.	1
Çekmeköy Kaymakamlığı	1	0	üretilen fayda sürdürülebilir olmamakla beraber faaliyetler sürdürülerek fayda üretmeye devam edilmektedir	1
Şile Belediyesi	1	1	hem faaliyetler sürdürülmekte hem de sürdürülebilir faydalar üretilmektedir.	1
Sultangazi Belediyesi	0	1	faaliyetler sürdürülmemekle birlikte projede sürdürülebilir faydalar üretilmiştir.	1
Bağcılar Belediyesi	1	1	hem faaliyetler sürdürülmekte hem de sürdürülebilir faydalar üretilmektedir.	1
Esenyurt Belediyesi	0	1	faaliyetler sürdürülmemekle birlikte projede sürdürülebilir faydalar üretilmiştir.	1
Sultanbeyli Belediyesi	1	0	üretilen fayda sürdürülebilir olmamakla beraber faaliyetler sürdürülerek fayda üretmeye devam edilmektedir	1
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	1	1	hem faaliyetler sürdürülmekte hem de sürdürülebilir faydalar üretilmektedir.	1
İl Özel İdaresi	0	0	projede üretilen faydalar sürdürülebilir olmadığı gibi faaliyetler de sürdürülmemektedir.	0

1: evet

0: hayır

Sonuç olarak; İl Özel İdaresinin projesi dışındaki projelerin sürdürülebilirliklerinin sağlandığı anlaşılmaktadır.

8 ETKİ ANALİZİ

8.1 SOSYAL DIŞLANMA VE İÇERME

Sosyal dışlanma, “belirli bireylerin veya grupların yapısal ve/veya kişisel nedenlere bağlı olarak sosyal katılım anlamında tamamen veya kısmen içinde yaşadıkları toplumun dışında kalmaları ve toplumdaki yurttaşlığa ilişkin üretim, tüketim, tasarruf, siyasal ve sosyal yönlü normal eylemlere katılamamaları sonucunda bireyin kendini geliştirmesini ve toplumla bütünleşmesini sağlayacak olan fırsatlara erişememesi, medeni, siyasal, ekonomik ve sosyal haklarından yoksun olması/ bırakılması ve toplumla olan bağlarının kopması durum ve süreçleri” olarak tanımlanmaktadır.³⁸

Sosyal dışlanmaya neden olan yapısal faktörler arasında; işsizlik, yoksulluk, eşitsizlik, sosyal korunmadan mahrumiyet, göç, eğitimsizlik, engellilik, aile içi şiddet, yaşlılık, korunmaya muhtaçlık, zor yaşam çevreleri, suç ve madde bağımlılığı, evsizlik, vb. sayılmaktadır.

“Bireylerin ve grupların sosyal katılım koşullarının iyileştirilmesi süreci”³⁹ olarak tanımlanan **sosyal içerme**; sosyal dışlanma yaşayan bireyler ve grupların kendi yaşamlarını etkileyen kararlarda söz haklarının olmasını ve piyasalara, hizmetlere ve siyasi, sosyal ve fiziki alanlara diğer kesimler ile eşit düzeyde erişimlerini hedefler.

8.2 SOSYAL KALKINMA VE SOSYAL İÇERME İLİŞKİSİ

Kalkınma; ülkelerin ekonomik ve sosyal yapılarını geliştirerek, bireylerin hayatlarını ekonomik ve sosyo-kültürel alanlarda ilerleterek, toplumun refah seviyesini artırmayı hedeflemektedir. Kalkınma, sadece ekonomik büyüme veya üretim süreçlerindeki ilerlemelerle değil sosyal gelişmişlik seviyeleri ile de tanımlanmaktadır.

Dünya Sosyal Kalkınma Zirve Toplantısı Eylem Planında⁴⁰; sürdürülebilir kalkınmanın, ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarıyla ele alınarak,

- Sürekli, kapsayıcı ve eşitlikçi ekonomik büyümenin desteklenmesi,
- Herkes için daha büyük fırsatların oluşturulması,
- Eşitsizliklerin azaltılması,
- Temel yaşam standartlarının artırılması,
- Eşitlikçi ve **kapsayıcı sosyal kalkınmanın** teşvik edilmesi,
- Doğal kaynakların entegre ve sürdürülebilir yönetilmesinin desteklenmesi

yoluyla gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Planda, sosyal kalkınmanın ‘*insan odaklı*’ olması gerektiği ve nihai hedefinin “**tüm bireylerin yaşam kalitelerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi**” olduğu belirtilmiştir. Bu hedef doğrultusunda belirlenen, sosyal kalkınmanın ve buna yönelik politikaların temel unsurları arasında;

³⁸ A.WALKER, C.WALKER, Britain Divided: The Growth of Social Exclusion in the 1980s and 1990s, London, Child Poverty Action Grup,1997,s.8.

³⁹ www.worldbank.org/en/topic/socialdevelopment/brief/social-inclusion

⁴⁰ Mart 1995, Kopenhag; <http://www.un.org/esa/socdev/wssd/text-version/>

- “**sosyal entegrasyon** ya da insanların birbirlerinin onurlarına saygı içinde bir arada yaşama kapasitesi” ve
- “**sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yaşama katılabilirlik**”

de bulunmaktadır.

Diğer yandan, sosyal entegrasyonu gerçekleştirmenin bir yolu olan **sosyal içermenin**, istikrarlı, güvenli, uyumlu, barışçıl ve adaletli toplumların teşvik edilmesi, sosyal uyumun geliştirilmesi ve böylece **kalkınma ve ilerleme için ortam oluşturulması için gerekli olduğu** vurgulanmıştır.

Bu bağlamda,

- dezavantajlı bireylerin ve grupların sosyal gelişme kapsamına alınması,
- fiziki ve sosyal çevrenin engelliler için erişilebilir hale getirilmesi,
- kadınların siyasi, ekonomik ve kültürel hayatın tüm alanlarına eşit paydaşlar olarak katılımlarının sağlanması,

uygulanacak politika hedefleri arasında yer almıştır.

Dezavantajlı bireyleri de içerecek şekilde, özgürlük, eşitlik, güvenlik ve insan onurunun sağlandığı koşullarda iş fırsatlarının sağlanmasının, açlık ve yoksulluğun giderilmesi, herkes için ekonomik ve sosyal olarak iyi olma halinin geliştirilmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için esas olduğu vurgulanmıştır. Bu kapsamda, kadınların ve gençlerin istihdam edilebilirliklerinin artırılmasına yönelik eğitim olanaklarının sağlanması temel politikalar arasında yer almıştır. Diğer yandan, aile içi şiddet dahil her türlü şiddetin sosyal entegrasyonu engelleyici faktör olduğu belirtilmiştir.

Uluslararası kalkınma gündeminde, bireylerin iyi olma hali temel insan haklarının kabulüne bağlanmış olup; bu hakların gerçekleştirilmesi için, her bireyin eşit muamele gördüğü, ifade özgürlüğüne sahip olduğu ve sosyal, ekonomik ve sosyal hayata tamamen katılabildiği bir toplum hedeflenmiştir. Bu çerçevede, engellilerin katılımını dışlayan kalkınmanın kapsayıcı, eşitlikçi ve sürdürülebilir olamayacağı ifade edilmiştir. Engelli Hakları Anlaşması'nda⁴¹ erişilebilirlik, engellilerin **toplumun genel iyi olma haline** potansiyel katkısını mümkün kılan unsur olarak ele alınmış olup; engellilerin topluma tam katılımlarının aidiyet duygularının artışı ve toplumun insani, sosyal ve ekonomik kalkınmasında önemli oranda ilerleme sağlanmasını sonuç vereceği belirtilmiştir.⁴²

⁴¹ Birleşmiş Milletler üyesi 82 ülkenin imzasıyla 3 Mayıs 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

⁴² UNITED NATIONS, Department of Economic And Social Affairs; Accessibility and Development, Mainstreaming Disability In The Post-2015 Development Agenda

Birleşmiş Milletler Binyıl Deklarasyonu çerçevesinde benimsenen Binyıl Kalkınma Hedefleri arasında; mutlak yoksulluk ve açlığı ortadan kaldırmak, herkesin temel eğitim almasını sağlamak, kadınların konumunu güçlendirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini geliştirmek bulunmaktadır.

Sosyal içerme politikaları, 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planının sosyal kalkınmaya odaklanan “*Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi*” gelişme ekseninin temel öncelik alanları arasında da yer almıştır.

Ayrıca, 2010-2013 İstanbul Bölge Planı’nın “Sosyal Kalkınma” gelişme eksenindeki stratejik amaçlardan biri ‘*Sosyal Dışlanmanın Önüne Geçilmesi*’ olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda belirlenen hedefler arasında; engellilerin, kadınların ve gençlerin işgücü piyasalarına girişlerinin kolaylaştırılması, aile içi şiddetin önlenmesi ve madde bağımlısı çocukların rehabilitasyonu da bulunmaktadır.

8.3 PROGRAMIN HEDEFİ

Sosyal İçerme ve Toplumsal Bütünleşme Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı’nın **genel hedefi** dezavantajlı konumda olan başta çocuk, genç, kadın, engelli ve yaşlılar gibi sosyal dışlanmaya maruz kalan grupların ekonomik ve sosyal hayata katılımını ve toplumla bütünleşmelerini sağlayarak sosyal kalkınmaya katkıda bulunmaktır.

Program öncelikleri;

- Sosyal dışlanmaya neden olan faktörlere ilişkin **farkındalık** yaratarak ve kurumlar arası **işbirliğini artırarak** sosyal içermenin sağlanması
- Dezavantajlı grupların **sosyal ve kültürel hayata katılımının** artırılması
- Dezavantajlı grupların **hizmetlere erişiminin** artırılması
- Dezavantajlı grupların **istihdam edilebilirliklerinin** artırılması

olarak belirlenmiştir.

8.4 SOSYAL İÇERME VE İSTİHDAM İLİŞKİSİ

Dezavantajlıların istihdam edilmesi, sosyal hayata katılımlarını ve düzenli gelir elde etmelerini sağlamaktadır. Bu nedenle, sürdürülebilir istihdam sosyal içermenin en temel yolu olarak benimsenmiştir.

OECD,

- rekabet edebilirlik,
- sosyal içerme,
- çevresel sürdürülebilirlik,

başlıkları altında belirlediği göstergeler ile Bölgesel Kalkınma Endeksi'ni oluşturmuştur. Sosyal içerme başlığı altındaki 8 gösterge arasında 'işsizlik oranı' ve 'kadın işgücüne katılım oranı' da yer almaktadır.⁴³

Diğer yandan, Avrupa Komisyonu'nun 'Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri' çalışması kapsamında belirlediği 10 tema arasında yer alan 'Sosyal İçerme' başlığında;

- parasal yoksulluk ve yaşam koşulları,
- işgücü piyasasına erişim ve
- eğitim

alt temaları bulunmaktadır. İşgücü piyasasına erişim göstergeleri arasında 'uzun dönemli işsizlik oranı' da bulunmaktadır.⁴⁴

İşsizlik oranı, Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE-2011)'nin 61 göstergesi arasında da yer almıştır.

8.5 PROGRAMIN SOSYAL KALKINMAYA ETKİSİ

8.5.1 Kadınlar

TÜİK'in 2012 yılında İstanbul'da yaptığı araştırmaya göre⁴⁵; çalışma çağındaki kurumsal olmayan nüfusun⁴⁶ %28,6'sını (işgücüne katılma oranı⁴⁷) oluşturan 1,4 milyon kadının işgücü⁴⁸ kapsamında olduğu ve bu işgücünün %14,4'ünü (işsizlik oranı⁴⁹) oluşturan 203 bin civarında kadının işsiz olduğu tespit edilmiştir.

Şile Belediyesi ve Esenler Belediyesi'nin program kapsamında yürüttüğü projelerde verilen mesleki eğitimler sonucunda 31 kadın istihdam edilmiştir. Bu durumda, söz konusu projelerin İstanbul'daki işsiz kadınların istihdamı yoluyla sosyal olarak içerilmesine etkisi on binde 2 (31/203.000) oranında hesaplanmıştır.

Diğer yandan, Şile Belediyesi'nin projesinde kurulan merkezde faaliyetlerin devam ettirildiği göz önünde bulundurularak yapılan 10 yıllık projeksiyonda; proje süresinde gerçekleşen kursiyer ve istihdam sayılarına her yıl ulaşılacağı varsayımıyla toplam 99 kadının daha istihdam edileceği hesap edilmektedir. Esenler Belediyesi'nin projesinde ise süreklilik sağlanamamıştır. Buna göre; 10 yılın sonunda, toplam işsiz kadın sayısının her yıl sabit kalacağı varsayımıyla, projelerin kadınların istihdamına etkisinin on binde 6,4 ((31+99)/203.000) oranında olması beklenmektedir.

⁴³ OECD; A composite index for monitoring regional development in OECD regions, 2011, p.19

⁴⁴ EU Commision; Sustainable Development Indicators, 2009, p.121

⁴⁵ <http://tuikapp.tuik.gov.tr/isgucuapp/isgucu.zul>

⁴⁶ Kurumsal olmayan nüfus: üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

⁴⁷ İşgücüne katılma oranı: işgücünün kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

⁴⁸ İşgücü: istihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar

⁴⁹ İşsizlik oranı: işsiz nüfusun toplam işgücü içindeki oranıdır.

Ayrıca, Sultanbeyli Belediyesi'nin projesinde; aile içi şiddete maruz kalarak dezavantajlı konuma düşen ve sosyal dışlanmışlık yaşayan kadınlar için Kadın Korunma Evi kurulmuş ve bu evde gecelik kapasitesinin tamamı olan 50 kadına hizmet vermeye başlanarak sosyal hayata katılımları sağlanmıştır. 2008 yılında yapılan bir araştırmaya göre⁵⁰; İstanbul'da bir yıllık dönemde kadınların %11,1'inin eşinden veya birlikte olduğu kişilerden fiziksel veya cinsel şiddet gördüğü ve bunların %25'inin en bir kez evini terk ettiği tespit edilmiştir. Yine aynı araştırmaya göre; evini terk eden kadınların %12'sinin kendi ailelerinin veya akrabalarının yanına gidemedikleri anlaşılmaktadır. Buna göre; 2012 yılı itibariyle İstanbul'da yaşayan 20 ila 60 yaş arasındaki 4 milyon civarında kadının 444 bin civarındaki kısmının aile içi şiddete maruz kaldığı, bunların 111 bin civarındaki kısmının evini terk ettiği ve yaklaşık 13.000 kadının korunmaya muhtaç olduğu öngörülmektedir. Sonuç olarak; söz konusu projenin İstanbul'da aile içi şiddete maruz kalan kadınların korunmaya alınarak sosyal olarak içerilmesine etkisi binde 3,8 (50/13.000) oranında hesaplanmıştır.

Diğer yandan, söz konusu projede kurulan korunma evinde faaliyetlerin devam ettirildiği ve mevzuata göre barınma süresinin 6 ay ile sınırlı olduğu⁵¹ göz önünde bulundurularak yapılan 10 yıllık projeksiyonda; her yıl, ortalama 4 aylık kalış süresiyle gecelik kapasitenin 3 katına hizmet verileceği varsayımıyla toplam 1.500 kadına ulaşılabileceği hesap edilmektedir. Buna göre; 10 yılın sonunda, aile içi şiddete maruz kadın sayısı toplamının her yıl sabit kalacağı varsayımıyla, projenin kadınların korunmasına etkisinin yüzde 11,5 (1.500/13.000) oranında olması beklenmektedir.

8.5.2 Engelliler

TÜİK tarafından 2002 yılında yapılan bir araştırmada; Marmara Bölgesi'ndeki engellilerin toplam nüfusun %2,23'ünü oluşturduğu, %24,75'inin işgücüne katıldığı, işgücünde olanların ise %10,48'inin işsiz olduğu tespit edilmiştir. Bu oranın İstanbul nüfusuna aynen yansıdığı ve halen geçerli olduğu varsayıldığında; 2012 yılı nüfusu esas alınarak 309 bin (13.854.740 x %2,23) civarında engelli bulunduğu, işsiz sayısının yaklaşık 8 bin (309.000 x 0,2475 x 0,1048) olduğu öngörülmektedir.

Bağcılar Belediyesi'nin program kapsamında yürüttüğü projede verilen mesleki eğitimler sonucunda 85 engelli istihdam edilmiştir. Söz konusu projenin İstanbul'da engellilik nedeniyle sosyal dışlanma yaşayan işgücünün istihdamı yoluyla sosyal olarak içerilmesine etkisi yüzde 1 (85/8.000) oranında hesaplanmıştır.

Diğer yandan, Bağcılar Belediyesi'nin projesinde geliştirilen merkezde faaliyetlerin devam ettirildiği göz önünde bulundurularak yapılan 10 yıllık projeksiyonda; proje süresinde gerçekleşen kursiyer ve istihdam sayılarına her yıl ulaşılabileceği varsayımıyla toplam 765 (9x85) engellinin daha istihdam edileceği hesap edilmektedir. Ayrıca, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün projesinde kurulan okulun 90 engelliye, Tuzla Kaymakamlığı'nın projesinde erişilebilir hale getirilen 26 okulun ise 30 engelliye istihdam sağlaması beklenmektedir. Buna göre; 10 yılın sonunda, toplam işsiz engelli sayısının her yıl sabit kalacağı varsayımıyla, projelerin engellilerin istihdamına etkisinin yüzde 12,1 ((85+765+90+30)/8.000) oranında olması beklenmektedir.

⁵⁰ Hacettepe Üniversitesi, ICON Institut Public Sector, BNB Danışmanlık; Türkiye'de Aile İçi Şiddet Araştırması; 2009, s.95

⁵¹ Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik, Madde 14.
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130105-5.htm>

Ayrıca, Çekmeköy Kaymakamlığı'nın projesinde mevcut okullar iyileştirilerek, Çatalca Kaymakamlığı'nın projesinde ise merkez kurularak; rehabilitasyon hizmetleri yoluyla işgücü dışında kalan toplam 160 engellinin sosyal hayata katılımları sağlanmıştır. Yukarıda yaptığımız hesaba göre işgücü dışında kalan engelli sayısının yaklaşık 232 bin (309.000 x (1-0,2475)) olduğu öngörülmektedir. Sonuç olarak; söz konusu projelerin İstanbul'da işgücüne katılmayan engellilerin rehabilitasyon hizmetleri verilerek sosyal olarak içerilmesine etkisi on binde 7 (160/232.000) oranında hesaplanmıştır.

Diğer yandan, her iki projede faaliyetlerin devam ettirildiği göz önünde bulundurularak yapılan 10 yıllık projeksiyonda; proje süresinde hizmet verilen engelli sayısına yeni kayıtlarla her yıl 20 öğrencinin ekleneceği varsayımıyla toplam 200 engellinin daha hizmet alacağı hesap edilmektedir. Buna göre; 10 yılın sonunda, işgücü dışında kalan toplam engelli sayısının her yıl sabit kalacağı varsayımıyla, projelerin engellilerin rehabilite edilmesine etkisinin binde 1,6 ((160+200)/232.000) oranında olması beklenmektedir.

8.5.3 İşsiz Gençler

TÜİK'in 2012 yılında yaptığı çalışmada İstanbul'da ikamet eden 15-24 yaş aralığındaki işgücünün yaklaşık 844 bin olduğu ve bunların 169 bin civarındaki kısmının işsiz olduğu belirlenmiştir. Program kapsamında Eyüp Belediyesi ile Sultangazi Belediyesi tarafından yürütülen projelerde verilen mesleki eğitimler sonucu toplam 60 işsiz gencin istihdamı sağlanmıştır. Sonuçta; söz konusu projelerin İstanbul'da işsiz gençlerin istihdamı yoluyla sosyal olarak içerilmesine etkisi on binde 4 (60/168.000) oranında hesaplanmıştır.

8.5.4 Roman Vatandaşlar

Türkiye'de yaşayan Romanların büyük kısmının ciddi yoksulluk içinde olduğu bilinmektedir. Okula devam edememe, okulda başarısızlık ve okulu erken yaşta terk, kötü sağlık koşulları ve buna bağlı olarak yaşam süresinin ortalamasının altında olması, yüksek işsizlik, mesleki eğitim olanaklarının olmaması, emniyetsiz yaşam ortamları ve ayrımcılık gibi unsurların tamamı sosyal dışlanmanın kısır döngüsünü tanımlamaktadır.⁵²

Türkiye'de yaklaşık 500.000 Roman vatandaş yaşadığı tahmin edilmekte olup⁵³; 2012 yılı Türkiye nüfusu verileri dikkate alındığında, ülkede yaşayan nüfusun ortalama olarak on binde 66'sının (500.000/75.627.384) Roman olduğu hesaplanabilir. Bu oranın İstanbul için de geçerli olduğu varsayıldığında, 91 bin (13.854.740 x 0,0086) civarında Roman yaşadığı öngörülmektedir. Romanların işsizlik oranının %80 civarında olduğu⁵⁴ dikkate alınarak İstanbul'da yaklaşık 72 bin (0,80 x 91.000) işsiz Roman bulunduğu hesaplanmıştır.

⁵² Fundación Secretariado Gitano; Türkiye'de Romanların Durumu Türkiye'de Çalışma ve İnsana Yakışır İş Koşulları Sorunları Raporu, s.12, 2010

⁵³ http://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87ingeneler#cite_note-Turkey-31

⁵⁴ The Report of the Group of Eminent Persons of the Council of Europe on "Living Together – Combining diversity and freedom in 21st century Europe", 2011, s.11.
http://www.coe.int/t/policy-planning/GEP/translations/Report_GEP_Turkish.pdf

Program kapsamında Esenyurt Belediyesi'nin yürüttüğü projede 61 Roman vatandaşa kişisel gelişim ve seracılık alanında mesleki eğitimler verilmiş olup; bunlardan 2'sinin istihdamı sağlanmıştır. Bu durumda, söz konusu projenin İstanbul'daki işsiz Romanların istihdamı yoluyla sosyal olarak içerilmesine etkisi on binde 0,3 (2/72.000) oranında hesaplanmıştır.

Yararlanıcıların beyanlarına göre; yukarıda bahsi geçen kadınlar, engelliler, gençler ve Romanlar'ın istihdamı, her türlü dış faktörden uzak olarak tamamen proje faaliyetlerinin sonucunda gerçekleşmiştir.

8.5.5 Madde Bağımlılığına Eğilimli Gençler

Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı TUBİM (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi) tarafından 2011-2012 öğretim yılında lise ikinci sınıf öğrencileri üzerinde yapılan madde kullanım yaygınlığı çalışmasına göre; herhangi bir yasa dışı bağımlılık yapıcı maddenin en az bir kere deneme oranının %1,5, kullanım oranının ise %1 olduğu tespit edilmiştir.⁵⁵

Program kapsamında İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü'nce yürütülen proje faaliyetleri sonucunda; lise birinci sınıfa devam eden 143.531 öğrencinin madde bağımlılığı konusunda farkındalıkları artırılmıştır. TUBİM'in ortaya çıkardığı oranlar dikkate alınarak söz konusu hedef grubunun %1'ine karşılık gelen 1.435 öğrencinin merak-deneme-bağımlılık sürecini yaşama olasılığı bulunmakla beraber proje faaliyetlerinin başarılı olarak bu sürecin önünü kestiği öngörülmüştür.

TÜİK tarafından yapılan araştırmada; 2012 yılında İstanbul'da ikamet eden ve 15-19 yaş aralığında olan 1 milyon civarında genç bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durumda yaklaşık 10 bin (0,01 x 1.000.000) gencin yasa dışı bağımlılık yapıcı madde kullanabileceği varsayılmıştır.

Sonuç olarak; söz konusu projenin İstanbul'da madde bağımlılığına eğilimli gençlerin farkındalıklarının artırılarak korunması yoluyla sosyal olarak içerilmesine etkisi yüzde 14,4 (1.435/10.000) oranında hesaplanmıştır.

8.5.6 Cinsel İstismar Mağduru Çocuklar

Cinsel istismar, çocuklarda uzun süreli duygusal ve davranışsal etkilere, korku, depresyon, kızgınlık, düşmanlık ve uygunsuz cinsel davranışlara yol açabilmektedir. Cinsel istismara uğrayan çocuklar, başlarına gelenden dolayı suçlu bulunacakları ya da terk edileceklerine dair korku, utanç ve suçluluk gibi duygular sebebiyle çoğunlukla istismarı kimseye anlatamazlar. Çocukta ihanete uğrama endişesi, kendini herhangi bir tehlikeye karşı aciz hissetme, suçluluk duygusu, kendine zarar verici davranışlar, aşağılık duygusu, içine kapanıklık ve yetişkin insanlara fazla güvenmemek gibi olumsuz duygular da yaşanabilir. Hatta bazı çocuklarda intihara teşebbüs bile olabilir. Kişiler arası ilişki kurma ve sosyal ilişkileri sürdürme becerisi de olumsuz olarak etkilenmektedir.⁵⁶

⁵⁵ 2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu-http://www.tubim.gov.tr/dosyalar/raporlar/Tubim_Raporu_2012.pdf

⁵⁶ OVAYOLU Nimet, UÇAN Özlem, SERİNDAĞ Selver; Çocuklarda Cinsel İstismar ve Etkileri, Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, Cilt:2, Sayı:4 (2007)

TÜİK'in İstanbul'da yaptığı araştırmaya göre; 2012 yılında güvenlik birimlerine 'mağdur' sıfatıyla gelen veya getirilen çocuk sayısı 5.744 olarak tespit edilmiştir⁵⁷. Bu sayının içinde farklı mağduriyet türleri de olmakla beraber şikayet konusu yapılmayan vakaları da dikkate alarak, cinsel istismara uğrayan çocukların yaklaşık aynı sayıda olduğu varsayılmıştır.

Program kapsamında İstanbul İl Özel İdaresi tarafından yürütülen projede; cinsel istismara uğramış 54 çocuğa sosyal ve psikolojik rehabilitasyon hizmeti ile sanatsal kurslar (gitar, tiyatro, resim) verilerek sosyal hayata katılımları sağlanmıştır. Proje dışında farklı bir tedavi görmeyen çocukların rehabilitasyonu her türlü dış faktörden uzak olarak tamamen proje faaliyetleri sonucunda gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak; söz konusu projenin İstanbul'da cinsel istismara uğramış çocukların rehabilitasyonu yoluyla sosyal olarak içerilmesine etkisi binde 9,5 (54/5.700) oranında hesaplanmıştır.

8.6 PROGRAMIN GENEL ETKİSİ

Program kapsamında yürütülen projelerde; işsiz kadınlar, aile içi şiddete maruz kalan kadınlar, engelliler, işsiz gençler, işsiz romanlar, madde bağımlılığına eğilimli gençler ve cinsel istismar mağduru çocuklar hedef gruplar olarak belirlenmiştir. Bu grupların sosyal olarak içerilmesine yönelik olarak; istihdam edilebilirliklerini artırma amaçlı mesleki eğitim verme, şiddete karşı koruma sağlayıcı ortam oluşturma, engellileri ve cinsel istismar mağduru çocukları rehabilite etme ve madde bağımlılığı konusunda farkındalık artıran etkinlikler organize etme şeklinde faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu faaliyetler sonucunda, hedef gruplarında yer alan;

- 178 kişi istihdam edilmiş,

- 143 bin civarında ortaöğretim öğrencisinin farkındalığı artırılarak, risk grubunda yer aldığı tahmin edilen 1.435 gencin yasa dışı bağımlılık yapıcı madde kullanmasının önüne geçilmiş,

- aile içi şiddete maruz kalan 50 kadın ve cinsel istismar mağduru 54 çocuk yeniden topluma kazandırılmış,

- işgücü dışında kalan 160 engelliye öz bakım becerileri kazandırılmış,

ve bu yolla sosyal ve ekonomik hayata katılımları sağlanmıştır.

Ayrıca, 10 yıllık projeksiyonda;

- 885 engellinin ve 99 kadının istihdam edilmesi,
- 1.450 kadının korunmaya alınması ve
- 200 engellinin rehabilite edilmesi,

⁵⁷ TÜİK; Seçilmiş Göstergelerle İstanbul, 2012, s.183

beklenmektedir.

Hedef Gruplar Toplam Net Sayısı:

Projelerin gerçekleşen ve beklenen sonuçlarının her bir hedef grubu üzerindeki etkileri yukarıda hesaplanmıştır. Programın toplam etkisinin belirlenmesinde ise; öncelikle, birden fazla hedef grubu içinde olanlar çıkartılmak suretiyle gruplar toplamı netleştirilmelidir. Bunun için, Ulusal Engelliler Veri Tabanı ve TÜİK verileri dikkate alınarak;

işsiz gençler, engelliler ve Romanların erkek sayıları (Ge, Ee, Re),

işsiz erkek engelliler ve işsiz erkek Romanların genç sayıları ($Ee \cap Ge$ ve $Re \cap Ge$),

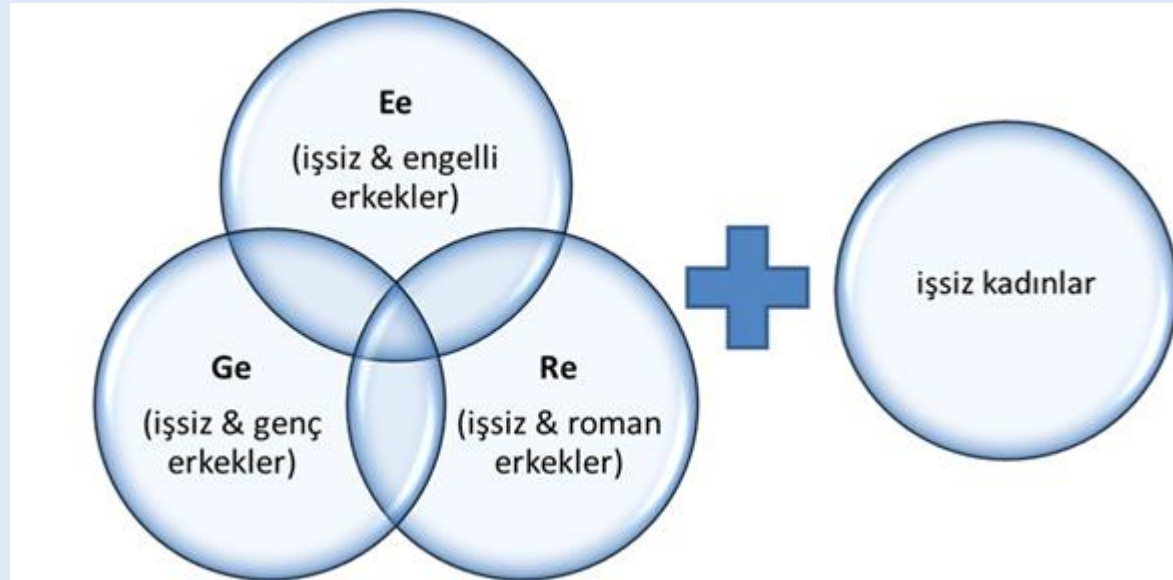
işsiz erkek Romanların engelli sayıları ($Ee \cap Re$) ve

işsiz ve engelli erkek Romanların genç sayıları ($Ee \cap Ge \cap Re$),

hesaplanmış ve böylece kesişim kümeleri belirlenmiştir. İşsiz erkeklerden oluşan söz konusu üç kümenin,

$$Ee \cup Ge \cup Re = Ee + Ge + Re - (Ee \cap Re) - (Ee \cap Ge) - (Re \cap Ge) + (Ee \cap Ge \cap Re)$$

formülüyle birleşimi hesaplanmak ve işsiz kadınlar kümesi eklenmek suretiyle ortak vasfı işsizlik olan hedef gruplarının toplam net sayısına ulaşılmıştır. Aile içi şiddete maruz kadınlardan korunmaya muhtaç olanların yaklaşık tamamının işsiz kadınlar grubu içinde yer aldığı öngörülmüştür.

$$Ee \text{ (işsiz engelli erkekler)} = 8.000 \text{ (işsiz engelliler)} \times 0,573 \text{ (Ulusal Engelliler Veri Tabanı erkek oranı)} = 4.584$$

$$Ge \text{ (işsiz genç erkekler)} = 169.000 \text{ (işsiz gençler)} \times 0,556 \text{ (TÜİK 15-24 yaş erkek oranı)} = 93.964$$

$$Re \text{ (işsiz Roman erkekler)} = 72.000 \text{ (işsiz Romanlar)} \times 0,644 \text{ (TÜİK işsizlerin erkek oranı)} = 46.368$$

$$Ee \cap Ge \text{ (işsiz ve engelli genç erkekler)} = 4.584 \text{ (işsiz engelli erkekler)} \times 0,296 \text{ (TÜİK işsizlerin 15-24 yaş oranı)} = 1.357$$

$$Re \cap Ge \text{ (işsiz ve genç Roman erkekler)} = 46.368 \text{ (işsiz Roman erkekler)} \times 0,296 \text{ (TÜİK işsizlerin 15-24 yaş oranı)} = 13.725$$

$$Ee \cap Re \text{ (işsiz ve engelli Roman erkekler)} = 46.368 \text{ (işsiz Roman erkekler)} \times 0,023 \text{ (TÜİK toplam nüfusun engelli oranı)} = 1.066$$

$$Ee \cap Ge \cap Re \text{ (işsiz ve engelli genç Roman erkekler)} = 1.066 \text{ (işsiz ve engelli Roman erkekler)} \times 0,296 \text{ (TÜİK işsizlerin 15-24 yaş oranı)} = 316$$

$$Ee \cup Ge \cup Re = Ee + Ge + Re - (Ee \cap Re) - (Ee \cap Ge) - (Re \cap Ge) + (Ee \cap Ge \cap Re)$$

$$= 4.584 + 93.964 + 46.368 - 1.357 - 13.725 - 1.066 + 316$$

$$= 129.083$$

$$\text{İşsiz hedef gruplar toplamı} = \text{İşsiz erkekler içindeki hedef gruplar toplamı} + \text{işsiz kadınlar}$$

$$= 129.083 \text{ (} Ee \cup Ge \cup Re \text{)} + 203.000 \text{ (TÜİK işsiz kadın nüfusu)}$$

$$= 332.083$$

Yukarıda hesaplanan rakama diğer hedef grupları olan işgücü dışında kalan engellilerin, madde bağımlılığına eğilimli gençlerin ve cinsel istismar mağduru çocukların sayıları eklenerek tüm hedef gruplarının toplam net sayısına ulaşılmıştır. Buna göre; 8 hedef grubunun İstanbul'daki tahmini sayısı 580 bin civarındadır.

hedef grup		çıktı		gerçekleşen sonuç		gerçekleşen sosyal içerme oranı	10 yılda beklenen sonuç	toplam sosyal içerme oranı (gerçekleşen + beklenen)
işsiz kadınlar	203.000	eğitim	241	istihdam	31	0,0002	99	0,0006
şiddete maruz kadınlar	13.000	koruma	50	korunma	50	0,0038	1.450	0,1154
işsiz engelliler	8.000	eğitim	1.267	istihdam	85	0,0106	885	0,1213
işgücü dışında kalan engelliler	232.000	rehabilitasyon	160	rehabilitasyon	160	0,0007	200	0,0016
işsiz gençler	169.000	eğitim	302	istihdam	60	0,0004	0	0,0004
madde bağımlılığına eğilimli gençler	10.000	farkındalık artırma	143.531	madde kullanımından uzak durma	1.435	0,1435	0	0,1435
cinsel istismar mağduru çocuklar	5.700	psikolojik rehabilitasyon	54	psikolojik iyileşme	54	0,0095	0	0,0095
işsiz romanlar	72.000	eğitim	61	istihdam	2	0,0000	0	0,0000
TOPLAM (net) =	579.783				1.877	0,0032	2.634	0,0078

Hedef grupları arasında yer alan 1.877 kişinin sosyal olarak içerilmesi sağlanmış olup; 10 yıllık projeksiyonda 2.634 kişinin daha içerilmesi beklenmektedir. Sonuç olarak; program, bölgedeki hedef grubu olan dezavantajlıların sosyal olarak içerilmesine toplam **yüzde 0,32** düzeyinde katkıde bulunarak bölgenin sosyal kalkınmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca, projeler sona erdikten sonraki 10 yıl içinde söz konusu etkinin **yüzde 0,78** düzeyine çıkması beklenmektedir.

8.7 SOSYAL ÇARPAN ETKİSİ

Çıktı ve sonuçların sosyal çarpan etkilerinin de toplam etkiyi artırması beklenmektedir. Çarpan etkisi olarak; madde bağımlılığı konusunda farkındalığı artırılan gençlerin çevrelerindeki diğer gençlerin de farkındalıklarını artırarak bağımlılıktan korunmalarını sağlamaları sayılabilir.

Buna göre; farkındalığı artırılan her bir gencin çevresindeki en az bir gencin daha farkındalığını artırarak madde bağımlılığından korunmasını sağlaması sonucu 1.435 gencin daha sosyal dışlanmasının önüne geçilmesi beklenmektedir.

hedef grup		gerçekleşen sonuç		gerçekleşen sosyal içerme oranı	10 yılda beklenen sonuç	beklenen çarpan etkisinin sonucu	toplam sosyal içerme oranı (gerçekleşen + beklenen + çarpan)
işsiz kadınlar	203.000	istihdam	31	0,0002	99	0	0,0006
şiddete maruz kadınlar	13.000	korunma	50	0,0038	1.450	0	0,1154
işsiz engelliler	8.000	istihdam	85	0,0106	885	0	0,1213
işgücü dışında kalan engelliler	232.000	rehabilite edilme	160	0,0007	200	0	0,0016
işsiz gençler	169.000	istihdam	60	0,0004	0	0	0,0004
madde bağımlılığına eğilimli gençler	10.000	madde kullanımından uzak durma	1.435	0,1435	0	1.435	0,2870
cinsel istismar mağduru çocuklar	5.700	psikolojik iyileşme	54	0,0095	0	0	0,0095
işsiz romanlar	72.000	istihdam	2	0,0000	0	0	0,0000
TOPLAM (net) =	592.783		1.877	0,0032	2.634	1.435	0,0100

Sonuç olarak, çarpan etkisinin analize dahil edilmesi sonucu; toplam etkinin 10 yıllık projeksiyonda **yüzde 1** düzeyine çıkması beklenmektedir.

8.8 ENGELSİZ İSTANBUL MALİ DESTEK PROGRAMI İLE BİRLİKTE TOPLAM ETKİ

İşsiz olan ve işgücü dışında kalan engelliler, 2011 yılı Engelsiz İstanbul Mali Destek Programı kapsamında yürütülen projelerde de hedef grupları olarak belirlenmiş olup; bu grupların sosyal olarak içerilmesine yönelik olarak istihdam edilebilirliklerini artırma veya rehabilitasyon amaçlı eğitimler verilmiştir.

Söz konusu eğitimler sonucunda,

- 155 işsiz engelli istihdam edilmiş,

- çeşitli yaş gruplarında olup işgücü dışında kalan 342 engellinin sosyal hayata katılımı sağlanmış,

ve bu yolla sosyal ve ekonomik hayata katılımları sağlanmıştır.

Ayrıca, 10 yıllık projeksiyonda;

- 567 engellinin istihdam edilmesi,
- 300 engellinin rehabilite edilmesi,

beklenmektedir.

hedef grup		gerçekleşen sonuç		gerçekleşen sosyal içerme oranı	10 yılda beklenen sonuç	beklenen çarpan etkisinin sonucu	toplam sosyal içerme oranı (gerçekleşen + beklenen + çarpan)
işsiz engelliler	8.000	istihdam	155	0,0194	567	0	0,0903
işgücü dışında kalan engelliler	232.000	rehabilite edilme	342	0,0015	300	0	0,0028

Sosyal İçerme Toplumsal Bütünleşme Mali Destek Programı ile Engelsiz İstanbul Mali Destek Programının sonuçları birlikte değerlendirildiğinde; toplam etkinin 10 yıllık projeksiyonda **yüzde 1,2** düzeyine çıkması beklenmektedir.

hedef grup		gerçekleşen sonuç		gerçekleşen sosyal içerme oranı	10 yılda beklenen sonuç	beklenen çarpan etkisinin sonucu	toplam sosyal içerme oranı (gerçekleşen + beklenen + çarpan)
işsiz kadınlar	203.000	istihdam	31	0,0002	99	0	0,0006
şiddete maruz kadınlar	13.000	korunma	50	0,0038	1.450	0	0,1154
işsiz engelliler	8.000	istihdam	240	0,0300	1.452	0	0,2115
işgücü dışında kalan engelliler	232.000	rehabilite edilme	502	0,0022	500	0	0,0043
işsiz gençler	169.000	istihdam	60	0,0004	0	0	0,0004
madde bağımlılığına eğilimli gençler	10.000	madde kullanımından uzak durma	1.435	0,1435	0	1.435	0,2870
cinsel istismar mağduru çocuklar	5.700	psikolojik iyileşme	54	0,0095	0	0	0,0095
işsiz romanlar	72.000	istihdam	2	0,0000	0	0	0,0000
TOPLAM (net) =	592.783		2.374	0,0040	3.501	1.435	0,0123

8.9 DIŞSAL ETKİLER

8.9.1 Sosyal Kalkınmaya Yönelik Dışsal Etkiler

Uygulanan projelerin,

- madde bağımlılığının önüne geçilen gençlerin ve rehabilite edilen cinsel istismar mağduru çocuklar ile işgücü dışında kalan engellilerin ailelerinin sosyal hayata daha fazla katılabilmek için kendilerine ayırdıkları zaman ve gelirlerini artırmaları,
- aile içi şiddete maruz kadınların çocuklarının anneleri ile birlikte korunarak sosyal dışlanmalarının önüne geçilmesi,

gibi sonuçları da olmuştur.

Buna göre;

- 1.435 gencin madde bağımlılıklarının önüne geçilmesi ve cinsel istismar mağduru 54 çocuk ile işgücü dışında kalan 360 engellinin rehabilite edilmesi sonucu toplam 3.698 (2x(1.435+54+360)) anne/babanın sosyal hayata daha fazla katılması,
- aile içi şiddete maruz 1.500 kadının korunmaya alınarak rehabilite edilmesi sonucu ortalama birer çocuk olmak üzere yaklaşık 1.500 çocuğun da anneleriyle birlikte korunarak sosyal dışlanmalarının önüne geçilmesi,

beklenmektedir.

8.9.2 Küresel Rekabet Edebilirliğe Yönelik Dışsal Etkiler

Bir bölgenin/kentin küresel rekabet edebilirliği, *uluslararası rekabet içerisinde göreceli olarak yüksek gelir ve istihdam üretebilme yeteneği* olarak tanımlanmaktadır.

Küresel Rekabet Edebilirlik, 2010-2013 İstanbul Bölge Planı'nın 5 gelişme ekseninde yer almış olup; stratejik amaçlarından biri '*İşgücü niteliğinin yüksek katma değer üreten ekonomik faaliyetlerin ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi*' olarak belirlenmiştir.

Kentsel rekabet edebilirlik araştırmaları yapmak üzere çeşitli ülkelerden akademisyen ve uzmanların bir araya gelerek oluşturduğu 'Global Urban Competitiveness Project Group' ikişer yıllık veriler toplayarak Dünya Kentsel Rekabet Edebilirlik Endeksleri oluşturmakta ve sıralama yapmaktadır. Söz konusu endekslerin verileri arasında istihdam oranları da bulunmaktadır.⁵⁸

İstanbul Üniversitesi'nin 'Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yönelik Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı' kapsamında Ajansımız tarafından desteklenen projesinde; İstanbul'un küresel rekabet gücünü belirleyen faktörler tespit edilerek bir endeks oluşturulmuştur. Söz konusu endeksi meydana getiren veriler 'temel göstergeler', 'ekonomik etkinlik' ve 'inovasyon' olarak 3 ana kategori altında belirlenmiştir. Ekonomik etkinlik kategorisinin 6 alt kategorisi arasında bulunan 'işgücü piyasası'nın endeks içindeki ağırlığı %5,7 oranında hesaplanmıştır. 'İşgücü piyasası'nın göstergeleri ise 4 grupta toplanmış olup; bunlardan biri 'istihdam oranları'dır.

TÜİK'in 2012 yılı verilerine göre, İstanbul'da 570 bin civarında işsiz bulunmaktadır. Projeler sonucunda 178 kişinin iş sahibi olması sağlanmış olup; 10 yıllık projeksiyonda 984 kişinin daha istihdam edilmesi beklenmektedir.

hedef grup		gerçekleşen sonuç		işsizlerin istihdam edilme oranı (gerçekleşen)	10 yılda beklenen sonuç	beklenen çarpan etkisinin sonucu	işsizlerin toplam istihdam edilme oranı (gerçekleşen + beklenen + çarpan)
işsizler	570.000	istihdam	178	0,0003	984	0	0,0020

⁵⁸ İSTKA; 2010-2013 İstanbul Bölge Planı, s.54

Sonuç olarak; program, bölgedeki işsizlerin istihdamına toplam **binde 0,3** (178/570.000) düzeyinde etkide bulunarak bölgenin küresel rekabet edebilirliğine katkı sağlamıştır. Ayrıca, projeler sona erdikten sonraki 10 yıl içinde sürdürülen proje faaliyetleri sonucu sağlanan yeni istihdamlar ile birlikte söz konusu etkinin **binde 2** ((178+984)/570.000) düzeyine çıkması beklenmektedir.

Diğer yandan, sağlanan istihdamın bölge ekonomisi üzerinde çarpan etkilerinin de olması beklenmektedir. Artan tüketim talebinin üretimi artırma ve yeni istihdam doğurma etkisi bulunmaktadır. Ancak, söz konusu etki bölgesel girdi-çıktı analizi yapılmasını müteakip hesaplanabilecektir.

9 KATKISALLIK

Kamu müdahalesinin doğurduğu etkiyi ölçebilmek için müdahale ile çıktı ve sonuçlar arasındaki illiyet bağının kurulması gerekir. Bunun için, müdahale sonrasında ortaya çıkan sonuçların ne oranda destek sayesinde gerçekleştiği, başka bir deyişle desteğin söz konusu sonuçların ortaya çıkmasına ne kadar katkı sağladığı belirlenmelidir.

Buna göre, mali destek programlarına ilişkin etki analizinde;

- proje teklif çağrısının proje fikrinin oluşmasına, gelişmesine ve proje yapma kararının alınmasına, yapılmasına karar verilen projenin ölçeğinin artırılmasına ve/veya sürecin hızlandırılmasına ve gerekli olduğu durumlarda kurumlar arası işbirliğinin kurulmasına katkısı (**proje öncesi davranış katkısallığı**),
- mali desteğin proje faaliyetlerine ayrılan mali kaynaklara katkısı (**girdi katkısallığı**),
- gerçekleştirilen proje faaliyetlerinin elde edilen çıktılara katkısı (**çıktı katkısallığı**),
- gerçekleştirilen proje faaliyetlerinin yararlanıcının ve/veya hedef grubunun davranışlarındaki gelişime katkısı (**proje sonrası davranış katkısallığı**)
- söz konusu çıktılardan ve/veya davranışlardaki gelişimin hedeflenen sonuçlara katkısı

değerlendirilerek mali destek sayesinde ortaya çıkan net etki hesaplanır.

Her bir katkısallık değerlendirmesinde;

- mali destek olmadan da yapılabilecek faaliyetler ve elde edilmesi beklenen sonuçlar (**dara kaybı**),
- mali destek alabilmek için mevcut faaliyetlerin yerine destek kapsamına giren benzer faaliyetlerin yapılması (**ikame etkisi**)
- hedef grubunda olmayanlara fayda sağlanması (**sızıntı etkisi**),
- hedef grubuna sağlanan çıktı/sonuçların diğer bir grubun çıktı/sonuçlarını azaltması (**de-plasman etkisi**) ve
- istihdamın artması sağlanarak oluşturulan gelir-talep-istihdam döngüsünün veya satışların artması sağlanarak tedarik zincirinin bölge ekonomisinin toplam gelirlerinde katlı artışa yol açması (**ekonomik çarpan etkisi**) ve/veya projenin davranışlarda sağladığı gelişimin etkileşim halinde çevrelerindeki davranışlarını geliştirmesi (**sosyal çarpan etkisi**),

araştırılır.

Bu çalışmada; yararlanıcıların tamamının kar amacı gütmeyen kuruluşlar olması ve projelerin sosyal içerikli olması nedeniyle ikame ve de-plasman etkileri değerlendirme dışı bırakılmıştır. Diğer yandan, bağımsız değerlendirme sürecinde ve tarafımızca yapılan ilgililik değerlendirmelerinde tüm projelerdeki hedef gruplarının mali destek programının hedefleri arasında olduğu tespit edilmiş olup; sızıntı etkisinin olmadığı anlaşılmaktadır. Proje çıktı/sonuçlarının ve proje sonrası gelişen davranışların ekonomik ve sosyal çarpan etkileri ise etki analizi kapsamında değerlendirilmiştir. Buna göre, katkısallık analizi kapsamında yalnızca dara kaybı araştırılmıştır.

Dara kaybının değerlendirilmesinde; yararlanıcılara uygulanan anket sonuçları dikkate alınmıştır.

Proje öncesi davranış katkısallığında; teklif çağrısının potansiyel başvuru sahiplerinin proje yapma kararına olan katkısı sorgulanmıştır.

Teklif çağrısı sayesinde;

- proje yapma kararı alan (proje fikri oluşan, geliştiren, uygulama kararı veren),
- yapmaya karar verdiği projenin ölçeğini artıran veya
- planladığı bitiş tarihini erkene alan

yararlanıcıların projelerinde Ajansın davranış katkısallığının tam olduğu, yani dara kaybı olmadığı kabul edilmiştir. Ajans desteği olmasaydı projeyi gerçekleştirmeyeceklerini, Ajansın kendilerine yön çizdiğini ve hız kazandırdığını beyan eden yararlanıcılar bu kapsamda değerlendirilmiştir.

Girdi katkısallığında; Ajans desteğinin proje faaliyetlerinin finansmanına katkısı sorgulanmıştır. Kurumun bütçe ayıramayacağı faaliyetleri destek sayesinde gerçekleştirdiği projelerde Ajansın girdi katkısallığının tam olduğu/dara kaybı olmadığı kabul edilmiştir. Ajans desteği olmasaydı projeyi gerçekleştiremeyeceklerini beyan eden yararlanıcılar bu kapsamda değerlendirilmiş olup; Ajans desteği olmasa da başka bir finansman bularak projeyi gerçekleştirebileceklerini beyan eden yararlanıcılara sağlanan girdi katkısallığında ise tam dara kaybı olduğu sonucuna varılmıştır.

Çıktı katkısallığında; proje faaliyetlerinin hedeflenen sonuçları sağlayan çıktılara ne oranda katkı sağladığı sorgulanmıştır. Proje sonrasında elde edilen çıktılara projenin uygulanmamış olması halinde ulaşılmaması beklenmiyorsa Ajansın çıktı katkısallığında dara kaybı olmadığı kabul edilmiştir. Yararlanıcıların proje sayesinde elde edildiğini beyan ettikleri çıktılarda desteğin katkısallığının tam olduğu sonucuna varılmıştır. **Proje sonrası davranış katkısallığı** da aynı yöntemle değerlendirilmiştir.

Katkısallık analizi sonucunda; teklif çağrısının davranışlara ve girdilere katkı sağlaması projenin gerçekleşmesinde, proje faaliyetlerinin davranışlara ve çıktılara katkı sağlaması ise hedeflenen sonuçların elde edilmesinde Ajans desteğinin katkısallık olduğunu gösterir. Buna göre; projelerde sağlanan desteğin elde edilen **sonuçlar üzerinde katkısallık** olabilmesi için proje öncesi davranış ve girdi katkısallıklarından en az biri ile proje sonrası davranış ve çıktı katkısallıklarından en az birinde tam dara kaybının olmaması gerekmektedir.

	proje öncesi davranış katkısallığında dara kaybı (A)	girdi katkısallığında dara kaybı (B)	çıkıtı katkısallığında dara kaybı (C)	proje sonrası davranış katkısallığında dara kaybı (D)	ulaşılan sonuçlar üzerindeki toplam katkısallık (1-MİN(A;B))x(1-MİN(C;D))
İl Emniyet Müdürlüğü	0	0	-	0	1
Eyüp Belediyesi	0	0	0	-	1
Sultangazi Belediyesi	0	0	0	-	1
Esenler Belediyesi	0	0	0	-	1
Şile Belediyesi	0	0	0	-	1
Bağcılar Belediyesi	0	0	0	0	1
Çatalca Kaymakamlığı	0	0	-	0	1
Tuzla Kaymakamlığı	0	0	0	0	1
Çekmeköy Kaymakamlığı	0	0	-	0	1
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	0	0	0	-	1
Sultanbeyli Belediyesi	0	0	-	0	1
İl Özel İdaresi	0	0	-	0	1
Esenyurt Belediyesi	1	0	0	-	1

1: var
0: yok

Bu çerçevede yapılan katkısallık değerlendirmesinde;

- teklif çağrısının proje fikrinin oluşmasına, proje yapma kararının alınmasına ve ölçek ve zamanlama kararlarına etkisinin olmadığını beyan eden Esenyurt Belediyesinin projesindeki uygulama öncesi davranış katkısallığında tam dara kaybı olmakla birlikte proje finansmanında ve çıktılarda Ajansın katkısallık olduğu,
- diğer projelerde uygulama öncesi davranış ve girdi katkısallıklarında dara kaybı olmadığı,
- tüm projelerde ya uygulama sonrası davranış ya da çıkıtı katkısallıklarında dara kaybı olmadığı,
- böylece, tüm projelerde ulaşılan sonuçlar üzerinde Ajans desteğinin katkısallık olduğu,

sonucuna varılmıştır.

10 SONUÇ

10.1 PROJELERİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Projelerin başarı düzeyleri karşılaştırılırken; etkinlik, etkililik, sürdürülebilirlik ve etki değerleri 2'şer puan üzerinden değerlendirilmiştir.

- Etkinlik değerlendirmesinde (10 yıllık projeksiyon dahil);
 - (devlete olan) maliyeti kadar fayda üretemeyen projelere sıfır puan,
 - (devlete olan) maliyeti kadar fayda üretmekle birlikte, ürettiği toplam faydanın (devlet tarafından) katlanılan toplam maliyete oranı, programın ürettiği toplam faydanın (devlete) doğurduğu toplam maliyete oranını (4 kat) aşmayan projelere 1 puan,
 - ürettiği toplam faydanın (devlet tarafından) katlanılan toplam maliyete oranı, programın ürettiği toplam faydanın (devlete) doğurduğu toplam maliyete oranına (4 kat) eşit ve üzerinde olan projelere ise 2 puan,
- Etkililik değerlendirmesinde;
 - hedeflerine ulaşamayan projelere sıfır puan,
 - hedeflerine ulaşmakla birlikte, hedeflerine ulaşan tüm projelerin hedeflerine ulaşma oranları ortalaması ve (%126) ve altında kalan projelere 1 puan,
 - hedeflerine ulaşan tüm projelerin hedeflerine ulaşma oranları ortalamasının (%126) üzerinde olan projelere ise 2 puan,
- Sürdürülebilirlik değerlendirmesinde;
 - hem proje faaliyetleri sürdürülmeyen hem de projede üretilen faydanın sürdürülebilir olmadığı projelere sıfır puan,
 - ya proje faaliyetleri sürdürülen ya da projede üretilen faydanın sürdürülebilir olduğu projelere 1 puan,
 - hem proje faaliyetleri sürdürülen hem de projede üretilen faydanın sürdürülebilir olduğu projelere ise 2 puan,
- Etki değerlendirmesinde (10 yıllık projeksiyon ve sosyal çarpan etkisi dahil);
 - hedef grubundan hiç kimsenin sosyal olarak içerilmesini sağlayamamış projelere sıfır puan,
 - sosyal olarak içerilmesini sağladığı kişi sayısı hedef grubunun %1'ini aşmayan projelere 1 puan,
 - hedef grubunun en az %1'inin sosyal olarak içerilmesini sağlayabilmiş projelere ise 2 puan,

verilerek başarı değerleri belirlenmiştir.

Bilahare, her bir projenin puanları toplanmak ve 1,25 ile çarpılmak suretiyle 10 puan üzerinden başarı düzeyleri hesaplanmıştır:

Yararlanıcı	Etkinlik		Etkililik		Sürdürülebilirlik			Etki		Toplam Başarı Puanı (10'luk sistem)
	toplam fayda / toplam maliyet	başarı puanı	hedefine ulaşma oranı	başarı puanı	faaliyet sürdürülüyor	sürdürülebilir fayda üretilmiş	başarı puanı	toplam sosyal içerme oranı	başarı puanı	
Bağcılar Belediyesi	10,38	2	115%	1	1	1	2	0,1063	2	8,75
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	1,31	1	154%	2	1	1	2	0,0113	2	8,75
İl Emniyet Müdürlüğü	1,22	1	185%	2	1	0	1	0,2870	2	7,50
Esenler Belediyesi	7,73	2	117%	1	0	1	1	0,0001	1	6,25
Şile Belediyesi	2,20	1	107%	1	1	1	2	0,0005	1	6,25
Sultanbeyli Belediyesi	1,16	1	100%	1	1	0	1	0,1154	2	6,25
Tuzla Kaymakamlığı	2,10	1	106%	1	0	1	1	0,0038	1	5,00
Eyüp Belediyesi	25,60	2	79%	0	0	1	1	0,0003	1	5,00
Sultangazi Belediyesi	8,53	2	66%	0	0	1	1	0,0001	1	5,00
Çekmeköy Kaymakamlığı	1,76	1	89%	0	1	0	1	0,0008	1	3,75
Çatalca Kaymakamlığı	1,99	1	80%	0	1	0	1	0,0007	1	3,75
Esenyurt Belediyesi	0,64	0	100%	1	0	1	1	0,0000	1	3,75
İl Özel İdaresi	0,89	0	84%	0	0	0	0	0,0095	1	1,25

Projeler başarı ortalaması 5,48 olarak hesaplanmış olup; 13 projenin 6'sının ortalamasının üzerinde başarıya ulaştığı gözlenmektedir.

10.2 PROGRAMIN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

Programın başarısı; etkinlik ve etki kriterleri ile katkısallık çerçevesinde değerlendirilmiştir⁵⁹:

Programın etkinliği, tüm projelerin gerçekleşen ve beklenen faydalarının Ajans desteğinin katkısallığı oranındaki kısımları toplamı ile projelerin devlete olan maliyetleri toplamı arasındaki farkın projelerin devlete olan maliyetleri toplamına oranlanması suretiyle hesaplanmıştır:

$$\text{Programın Etkinliği} = \frac{\sum \left(\text{Gerçekleşen ve Beklenen Faydalar} \times \text{Katkısallık} \right)}{\text{Projelerin Devlete Olan Maliyetleri Toplamı}} - 1$$

Programın etkisi ise; tüm projelerin gerçekleşen ve beklenen sonuçlarının Ajans desteğinin katkısallığı oranındaki kısımları toplamının hedef gruplar toplam net sayısına oranlanarak hesaplanmıştır:

$$\text{Programın Etkisi} = \frac{\sum \left(\text{Gerçekleşen ve Beklenen Sonuçlar} \times \text{Katkısallık} \right)}{\text{Hedef Gruplar Toplam Net Sayısı}}$$

Önceki bölümlerde yapılan tespitlere göre;

⁵⁹ Teklif çağrısı aşamasında program hedefine yönelik performans göstergeleri belirlenmediğinden etkililik değerlendirmesi yapılamamıştır.

- projeler sonucunda gerçekleşen ve 10 yıl içinde gerçekleşmesi beklenen asgari **toplam faydanın** parasal değerinin net bugünkü değerinin, **devletin** gerçekleştirdiği ve 10 yıl içinde gerçekleştirmesi beklenen **toplam maliyetlerin** net bugünkü değerinin **4 katı** civarında (1,7 katının devletin, 2,3 katının ise hedef gruplarının faydası) olduğu, başa baş noktasına ise 2015 yılının ilk çeyreğinde ulaşılmamasının beklendiği,
- hedef grubu olarak belirlenen dezavantajlıların sosyal olarak içerilmesine toplam %0,32 düzeyinde etkide bulunulduğu ve bu etkinin 10 yıllık projeksiyonda çarpan etkisi ile birlikte toplam **yüzde 1** düzeyine çıkmasının beklendiği,
- tüm projelerde desteğin katkısallığının tam olduğu,

dikkate alınarak;

Programın Etkinliği = 3

Programın Etkisi = 0,01

sonucuna varılmıştır.

Buna göre, projelerin bitimini müteakip 10 yılın sonunda;

- devletin harcadığını %70 fazlası ile geri alması, söz konusu harcamaların 2,3 katı değerinde hedef gruplarına net fayda sağlanması ve böylece **sosyal refahta 3 katı değerinde artış sağlanması**,
- hedef grubu olarak belirlenen **dezavantajlıların %1'inin sosyal hayata katılımlarının** sağlanarak bölgenin sosyal kalkınmasına katkı sağlanması,

beklenmektedir.

Dışsal Etkiler

Uygulanan projelerden,

- madde bağımlılığının önüne geçilen gençlerin ve rehabilite edilen cinsel istismar mağduru çocuklar ile işgücü dışında kalan engellilerin ailelerinden toplam **3.700 civarında anne/babanın**,
- aile içi şiddete maruz kadınlara ait toplam **1.500 civarında çocuğun**,

sosyal dışlanmalarının önüne geçilmesi gibi sonuçlar da beklenmektedir.

Diğer yandan, programın hedefi sosyal kalkınma olmakla birlikte, bölgedeki işsizlerin istihdamına toplam **binde 0,3** düzeyinde etkide bulunarak bölgenin küresel rekabet edebilirliğine de katkı sağlanmış olup; bu etkinin 10 yıllık projeksiyonda **binde 2** düzeyine çıkması beklenmektedir.

Havaalanı Kavşağı EGS Business Park Blokları B2 Blok Kat:16 34149 Yeşilköy Bakırköy / İSTANBUL

T: +90 212 468 34 00 F: +90 212 468 34 44

www.istka.org.tr